

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

Bevezetés	5
Intézményünk működését meghatározó jogszabályok	6
Jövőképünk	6
Helyzetünk	7
Iskolánk története	7
Eredményeink	8
Hagyományaink	8
Iskolánk szerepe a városban	9
Tárgyi feltételeink	10
1. Az iskola nevelési programja	11
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	12
Művészeti nevelés, mint személyiségfejlesztés	13
Személyiségfejlesztő iskola	14
Tehetséggondozás	15
Versenyeink	16
Szakmai napok	17
A zeneiskolai tanulmányok előkészítése	18
A zenei tanulmányok támogatása, a tanulás folyamatának segítése	19
Felkészítés felsőbb zenei tanulmányokra	19
A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	20
1.2 Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere	23
A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei – Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén	23
1.3 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	24
Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	25
A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai	26
1.4 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	26
Felzárkóztatás	26
Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló	27
Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében	27
A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	30

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése	30
Gyermek és ifjúságvédelmi feladatok a zeneiskolában	31
1.5 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	31
Szülő – pedagógus kapcsolata	31
Tanuló és pedagógus együttműködése	31
Pedagógus és pedagógus együttműködése	32
Pedagógus és szakember kapcsolata	32
1.6 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	32
1.7 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	32
Beszámoltatás, vizsga	32
Osztályozó vizsga	34
A növendékek munkájának értékelése	35
A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	36
Művészeti alap-, és záróvizsga	37
1.8 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	37
1.10 A felvételi eljárás különös szabályai	38
1.11 A tanulói jogviszony megszűnése	42
1.12 A képzési célok szakaszai és általános követelményei, céljai, feladataink	43
2. Az intézmény helyi tanterve	45
2.1 A választott kerettanterv megnevezése	45
2.2 A választott kerettanterv feletti óraszám	45
2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	46
2.4 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	46
2.5 Projektoktatás	47
2.6 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	48
2.7 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	49
2.8 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	50
2.9 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	51
2.10 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	51
2.11 A művészeti alapvizsga és a záróvizsga követelményei és témakörei	52
Alapvizsga tantárgyai	54
Záróvizsga tantárgyai	55

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése	56
2.12 Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei	56
1. melléklet Zenei Munkaképesség – gondozás az intézményben	57

Bevezetés

A Bartók Béla Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2011. július 5-én jóváhagyott Pedagógiai Programjának felülvizsgálatára az alapvető jogszabályi háttér változásai miatt kerül sor.

A felülvizsgálat célja, hogy a kerettantervről szóló jogszabály, valamint a 2011. CXC. a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény rendelkezéseinek megfeleljen.

A nevelő és oktató munka az iskolában a pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be.

A pedagógiai programot az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak szerint nyilvánosságra kell hozni.

A pedagógiai program a 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kerül felülvizsgálatra.

Tartalmi elemeit a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7. § (1) bekezdése szerint állította össze a tantestület.

Mint alapfokú művészeti iskola a helyi tantervét intézményünk az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készíti el.

Mint alapfokú művészeti iskola, a pedagógiai programunk a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bekezdésben foglaltakon kívül meghatározza a 9.§ (2) a, és b, pontja szerinti előírásokat is.

A pedagógiai program átdolgozására a megújuló és átalakuló köznevelési rendszer, a pedagógiai – szakmai ellenőrzés, a minősítő vizsga és minősítési eljárás, a pedagógusok előmeneteli rendszerének elvárásai adnak keretet.

Intézményünk működését az alábbi jogszabályok határozzák meg:

2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről

229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a Nemzeti Köznevelési törvény végrehajtásáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus továbbképzéséről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

121/2013. (IV.26.) Kormányrendelet az Oktatási Hivatalról

A mindenkori tanév rendjét meghatározó EMMI rendelet

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

202/2012. (VII.27.) Kormányrendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól

326/2013.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

Jövőképünk

Intézményünk 1946 óta meghatározó szereplője Szolnok Megyei Jogú Város alapfokú zeneoktatásának. Hagyományaival, versenyrendezésével, élő városi, megyei, országos kapcsolatrendszerével, elért eredményeivel a hagyományos, értékteremtő és értékőrző klasszikus zeneoktatást képviseli.

Elsődleges célja megőrizni a klasszikus magyar zeneoktatásban meglévő értékeket.

Az elért eredmények megőrzésén túl szeretne az új kihívásokra, elvárásokra, változásokra nyitottan reagálni.

Az elkövetkezendő 10 évben szeretne meglévő kapcsolatrendszerén erősíteni, új partnerekkel kapcsolatot teremteni, a meglévő együttműködések megőrizni, erősíteni, újakkal tartalmasabbá válni.

Az új kihívások között a tananyag megújítására, digitális tartalmak bevezetésére és a társadalmi felelősségvállalás keretei között megjelenő feladatokra szeretne felkészülni, változásra képesen reagálni.

Intézményünk felelősséget érez a tanulók és a pedagógusok szakmai fejlődésének elősegítésében.

Zeneiskolaként tudja, hogy a versenyek, szakmai napok, konzultációk rendezésével meg kell, hogy teremtsen a lehetőséget a folyamatos szakmai megújulásra, fejlődésre.

Meglévő hagyományai, versenyei, kapcsolatrendszere erősítésében, bővítésében hisz. Vállalja a többletfeladatokkal járó kihívásokat a szakmai megújulás elősegítése érdekében.

Helyzetünk

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola csak zeneművészeti ágon folytat alapfokú művészetoktatást.

Szolnok Megyei Jogú Városban ezzel a tevékenységével nincs egyedül, hiszen még 2 alapfokú művészeti iskola is ellátja ezt a feladatot.

Szolnokon, a zeneművészeti ágon való tanulmányokon kívül a gyermekek elé széles választási paletta tárul. Alapfokú művészetoktatás keretein belül a gyermekek a táncművészet, a képző- és iparművészet, valamint a színművészet- és bábművészet területei iránt is érdeklődhetnek.

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola így csak 1 a 8 intézményi keretek között működő alapfokú művészeti iskola között.

Iskolánk története

Szolnokon 1946 óta folyik zeneoktatás. Az első magán zeneiskola alapítója Mezriczky Lajos művésztanár volt. Az intézmény négy pedagógussal és 150 növendékkal kezdte meg működését.

Az Állami Zeneiskola 1953. szept. 1-jén alakult meg, igazgatója Kóbor Antal lett. Első saját épületünket, a Beloiannis út 38. számú házat 1954. február 8-án kaptuk meg. 1955. május 23-án a Népművelési Minisztérium a „Bartók Béla” nevet adományozta az iskolának.

Az elsők között kaptunk jogot országos verseny rendezésére, a Friss Antal Gordonkaverseny nem csak növendékeinknek nyújtott szép sikerek megszerzésére lehetőséget, hanem

nemzetközi híru művészek, Banda Ede, Mező László, Onczay Csaba, a moszkvai Kaljanov professzor lettek rendszeres vendégei iskolánknak, városunknak. A verseny révén az egész ország zenepedagógus társadalma megismerhette iskolánkat.

Jelenlegi épületünk, a Réz út 1. emeletét 1983. decemberében vettük birtokba, majd 1999. augusztusában megkaptuk a teljes épületet.

Iskolánk látványos fejlődésen ment keresztül az elmúlt évtizedekben, jelenlegi tanulólétszámunk 410-430 közötti, 17 féle hangszert, valamint magánéneket és elméleti tárgyakat oktatunk, melyre a fenntartó 26 tanári álláshelyet biztosít.

Eredményeink

Növendékeink rendszeresen szerepelnek megyei, területi és országos versenyeken, sok szép sikert hoznak iskolánknak, városunknak.

Rendszeresen van növendékünk, aki a zenét választja élethivatásul, közülük neves művészek, sikeres tanárok kerültek ki, többen itt tanítanak iskolánkban.

Nem csak a versenyek résztvevői és a zenei pályán továbbtanulók színvonalas munkájára lehet büszke tanári karunk, hanem arra is, hogy a kedvtelésből muzsikálók körében jelentős azoknak a száma, akik középiskolás korukban is hűségesek maradnak iskolánkhoz, növendékeink 10%-a továbbképzős.

Pedagógiai Programunkban szeretnénk olyan elveket, módszereket meghatározni, amelyek hozzájárulnak a fenti sikerek folytatásához, ízlés- és emberformáló tevékenységünk még hatékonyabbá tételéhez.

Hagyományaink

A Friss Antal Országos Zeneiskolai Gordonkaverseny 1975-től iskolánk legjelentősebb rendezvénye. A három évente meghirdetett verseny méltó megrendezése, a színvonal megőrzése kihívás, egyben megtisztelő feladat tanári karunk számára.

Jelentős szerepet játszik iskolánk életében a közös muzsikálás. A kamaracsoportok, zenekarok fontos részét képezik munkánknak. Ennek megvalósulását segíti 1991 óta az iskolánkban két évente megrendezésre kerülő Megyei Kamarazenei Találkozó, a 2012/2013. tanévtől Megyei Kamarazenei Verseny, mely lehetőséget biztosít különféle összeállítású együttesek megmutatkozására. A Kamarazenei Verseny 2017 – ben először a Szolnoki

Pedagógiai Oktatási Központ illetékességi területén lévő zeneiskolái között kerül meghirdetésre, ezzel is tovább gazdagítva, erősítve a kamarazene verseny szakmaiságát.

Fontos szerepe van a tanszakok életében a megyei versenyeknek, találkozónak, melyek a megye különböző iskoláiban zajlanak, és lehetőséget teremtenek a folyamatos megmérettetésre, egymás munkájának megismerésére.

Hagyománnyá vált néhány jelentősebb hangversenyünk, amelyek minden tanév programjában szerepelnek: a karácsonyi hangverseny tanáraink és növendékeink közreműködésével, zenei pályára készülő volt növendékeink hangversenye, tanári hangverseny, közös megemlékezés névadó zeneszerzőnkéről a Szolnoki Bartók Béla Kamarakórossal, hangszerbemutatóval egybekötött koncert a Szolnoki Szimfonikus Zenekarral.

Gondot fordítunk a társművészetek megismertetésére, a zene és a többi művészeti ág kapcsolatának bemutatására. Iskolánk aulájában több ízben rendeztünk kiállítást Szolnokon alkotó művészek festményeiből.

„Zeneiskoláért” Alapítványunk nagy segítséget nyújt iskolánk napi gondjainak megoldásában.

Iskolánk szerepe a városban

Rendezvényeink többsége a város közönségének is szól, a megyei versenyek pedig, és különösen az országos csellóverseny messze túlmutatnak a város határain is.

Az évi kb. 30 iskolai, elsősorban növendékeinknek és szüleiknek szóló hangversenyen kívül, 50 - 100 városi rendezvényen közreműködnek tanulóink és tanáraink. Rendszeresen jelen vagyunk műsorainkkal kiállítások megnyitásán, városi ünnepélyeken, szőlóban, kamarazenével, zenekarral.

Pedagógusaink közül többen játszanak a Szolnoki Szimfonikus Zenekarban, ketten vezetnek amatőr kórust, ketten jazz-együttesben tevékenykednek.

Számos volt növendékünk dolgozik ma már zenei pályán. Sokan zeneiskolában tanítanak, de kerültek ki nemzetközi híró muzsikusok is közülük.

Tárgyi feltételeink

Iskolánk **épülete** az 1999. évi teljes birtokba vétel óta megfelel az iskola céljainak. 26 tantermünk, 200 főt befogadó, hangversenyteremként használható aulánk van.

Az intézmény galériás szerkezete azonban nem ideális. Az aulában tartott hangversenyek zavarják az oktatást, az oktatás zavarja a színpadi hangversenyek nyugalmát.

Hangszereink mennyiségi szempontból néhány hiánytól eltekintve megfelelnek a JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklet 4.1 Az egyes művészeti ágak, tanszakok követelményei, 4.1.1 Zeneművészet (Zeneiskolák) pontban foglaltaknak.

Jobb minőségű hangszerekből azonban hiányunk van. Mind a szóló, kamarazenei, zenekari hangzás, mind a versenyekre, felvételi vizsgára készülő növendékek esélyeinek a javítása céljából szükségünk van magasabb minőségű hangszerekre.

AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

„Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához, az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó–alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.”¹

¹ 27/1998 (VI.10.) MKM rendelet „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja – általános rész”

A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Intézményünk olyan zeneiskolaként igyekszik dolgozni, ahol a középpontban a gyermek áll, a zenei tanulmányok eredményes, sikeres elvégzéséhez minden feltételt, támogatást megkap.

Ezért kiemelt fontosságúnak érezzük

- együttműködésünket a szülőkkel, hogy gyermekeik képességeit kibontakoztathassuk, hozzásegítsük őket az eredményes tanuláshoz
- a gyermekeket egyéni fejlődésükben támogassuk
- megteremtsük a sikerélmény lehetőségét
- nyugodt, támogató légkört biztosítsunk a tanuláshoz
- a zenetanulás folyamatát több oldalról támogassuk
- a gyermek személyiségét, lelki világát, egyéniségét, motivációját ismerjük meg
- a művészeti tárgy tanítását, mint alapeladatunkat az érzelmi intelligencia fejlesztésének eszközeként használjuk.

Iskolánk alapvető pedagógiai, nevelési célja, hogy mindazok a gyermekek, fiatalok, akik iskolánkba kerülnek,

- megszeressék a művészi zenét
- zeneértő közönséggé nevelődjenek
- tegyenek szert általános zenei műveltségre
- megtanuljanak hangszeren játszani, ill. énekelni
- fejlődjön ki zenei ízlésük, biztosan ismerjék fel az értékes zenét
- harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggé váljanak
- fejlett érzelmi kultúrára tegyenek szert
- sokoldalú társas kapcsolatok kialakítására, fenntartására váljanak képessé.

Feladataink a személyiségfejlesztés során:

- Pozitív megerősítés, a motivációs bázis támogatása élményekkel, helyes kritikával, értékeléssel. Helyes önértékelés kialakítása.
- A sikerek és kudarcok közös feldolgozása, megbeszélése a szülők bevonásával.

- A helyes gyakorlás – mint az eredményesség egyik záloga – megtanítása, fejlesztése, motiválása.
- Az önkifejezés, nyitottság és mások elfogadásának fejlesztése. A zenélés által elérhető öröm, élmény bemutatásának fejlesztése, a szereplési szorongás leküzdésének segítése.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a személyiség sokoldalú fejlesztése, az általános emberi értékek továbbadása áll.

Alapvető hitvallásunk, hogy minden gyermeknek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy

- elérje a teljesítőkétségének maximumát,
- egészséges és sokoldalúan művelt emberré váljon,
- higgyen és bízzon önmagában,
- érezzen felelősséget embertársai és környezete iránt,
- ismerje az én harmóniájára vonatkozó értékeket (önismeret, önművelés)
- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékeket (tisztelet, együttműködés, tolerancia),
- a társadalmi eredményességre vonatkozó értékeket (tanulás, kreativitás, szellemi igényesség).

Művészeti nevelés, mint személyiségfejlesztés

Elősegíti a teljes emberré válást, közösségformálást, kompetenciák fejlesztését, önkifejezést, tehetség gondozást. Biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

A gyakorlati tevékenység által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást.

A művészeti nevelés teljességéért, a zeneértő közönséggé nevelés céljainak megvalósulásáért, hogy növendékeink magas színvonalú hangverseny-élményben is részesüljenek, intézményünk a Szolnoki Szimfonikus Zenekar ifjúsági bérletsorozatát megvásárolja, valamint ennek megvásárlására biztatja a növendékeket és szüleiket.

Személyiségfejlesztő iskola

A személyiség formálásában az örökletes adottságokon túl a környezet kultúrájának, normáinak, elvárásainak is jelentős szerepe van.

A zenetanítás során kifejezetten előnyt jelent, hogy a gyermekekkel egyénileg, ill. kis létszámú csoportban foglalkozhatunk. Erős személyes kötődés alakul ki, mely meghatározó a tanuló fejlődésében.

A gyermekek kezdeti motivációja a zenetanulás során gyakran a pedagógus személyiségén alapszik. Később ezt megerősíti vagy gyengíti a kontaktus alakulása, az elvárásoknak való megfelelés eredményessége. Minden tanítványunkkal egyénileg foglalkozunk, mivel erre alkalmat teremt sajátos oktatási formánk.

A **személyiségformálás érdekében** az „A” tagozatos tanulókkal olyan tanulmányi programot valósítunk meg, amely a tanterv keretei között maximálisan figyelembe veszi egyéb iskolai elfoglaltságaikat, de biztosítja olyan mértékű **hangszeres fejlődésüket**, amely ébren tartja a kedvet a gyakorlásra, alkalmas arra, hogy növendékhangversenyeken, kamaracsoportokban, zenekarban hangszerükkel helytálljanak, megyei, területi találkozókön eredményesen szerepeljenek. Emellett, ill. jórészt a hangszeres képzés segítségével súlyt fektetünk a **zene befogadására**, megértésére, átélésére, a **zeneirodalom megismerésére**, a zenei élet figyelemmel kísérésére.

Ezt a célt szolgálja zeneirodalom csoportunk, a szolfézs órák zenehallgatási anyaga. Az évenkénti iskolai hangversenyek közül kettő kötelező látogatása valamint a közös operalátogatások ugyancsak a zeneértő közönséggé nevelés célját szolgálják.

Kiemelt figyelmet fordítunk a **tehetséggondozásra**. A kiemelkedő képességű növendékek tanításával egyenrangúnak tekintjük azonban az átlagos képességű gyerekekkel való foglalkozást.

Célunk a személyiségfejlesztő iskola megvalósítása, melyben feladatunk a **zene megszerettetése**, a műveltség iránti igény felkeltése és erősítése, azaz a zenével folytatott **személyiségformálás**.

Tehetséggondozás

A zenei tehetség objektíven mérhető elemei: az átlagosnál jobb ritmusérzék, hallás, harmóniai és formaérzék, mely rendszerint magasabb szintű asszociatív képességgel és

logikai készséggel párosul. A tehetség önmagában azonban nem elegendő a magas szintű teljesítmény eléréséhez. Ehhez kitartás, szorgalom, akaraterő, türelem és gondos gyakorlás szükséges.

Minden hangszer tanulásához más-más adottság szükséges. A tehetséggondozás egyik feladata, hogy lehetőséget teremtsen a tanulók számára a főtárgyi korrekcióra. Terelje abba az irányba a növendékeket, amely a legmegfelelőbbnek tűnik a személyiség fejlődése, a zenetanulás eredményessége szempontjából. Nem csupán a zenei technikai tudás elsajátítása a célunk, hanem mindazon célok elérése, mely által egészségesebb, harmonikusabb felnőtté válhatnak tanítványaink.

A tehetséggondozás érdekében emelt szintű, „B tagozatos” képzést nyújtunk azoknak a növendékeknek, akik képességük, előmenetelük alapján erre alkalmasak.

„B” tagozatos lehet az, aki az átlagosnál jobb képességeit magasabb teljesítményével és szorgalmával is kiegészíti. Tanszaki meghallgatáson, vizsgán ennek megfelelő szintű tananyag tudásáról ad számot, szaktanára javaslatával a tanszaki munkaközösség egyetért.

A „B” tagozatról az „A”-ra visszaléphet az a tanuló, aki a számára előírt minimális követelményeknek nem kíván, vagy nem tud megfelelni. Ez történhet kérelem alapján (szülő, tanuló), vagy a tanszaki munkaközösség javaslatára. A „B” tagozatra történő besorolást és ennek változásait a tanszakvezetők előkészítő munkája alapján az igazgató hagyja jóvá.

„A” és „B” tagozatos növendékeink előtt is nyitva áll a megyei, regionális, országos vagy nemzetközi szintű versenyeken való megmérettetés lehetősége. A versenyeken való részvételre, a versenyekre való felkészülésre a főtárgy tanár döntése alapján kerülhet sor, melyet megelőz a főtárgy tanár szülőkkel való konzultációja, hiszen a versenyre való felkészítés csak a család támogató légkörével együtt lehet eredményes.

A versenyeken, szakmai napokon való részvétel az egyik eredményességi tükrö a zeneoktatásnak, így számunkra is kiemelt feladat.

A tehetséggondozás, a tehetséges növendékek számára bemutatkozási lehetőség megteremtése céljából a 2012/2013. tanévben első alkalommal rendezti meg intézményünk az I. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tehetséges Zeneiskolások Hangversenyét, melyre a megye

valamennyi zeneiskolájából várjuk a tehetséges, a kiemelkedő eredményeket elért növendékeket.

A hangverseny megrendezését szeretnénk a későbbi években hagyománnyá, szakmai nappá, tehetségnappá bővíteni.

A tehetséggondozás eredményeinek bemutatása céljából elkötelezettek vagyunk amellet, hogy versenyrendezésekkel, szakmai napok, konzultációk, fórumok megtartásával minél több tanszak komoly, szakmai, megmérettetési, találkozási, konzultációs lehetőséget kapjon.

Ezzel segítve a tanszakok munkáját, a tehetséggondozás megvalósulását, a pedagógusok konzultációs, megújulási, tanulási lehetőségeit.

Versenyeink

3 évente az Országos Friss Antal Gordonkaverseny megrendezése, amely az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett és anyagilag támogatott művészeti tanulmányi verseny.

Korábban megyei ma már Pedagógiai Oktatási Központ szintjén kerül meghirdetése két versenyünk, mely további két tanszak számára teremti meg a tehetséggondozás eredményeinek, a tehetséges növendékek bemutatkozásának lehetőségét.

A Kamarazenei Verseny – Szolnok először 1991-ben Fesztiválként került megrendezésre, 2013 – tól Verseny, majd először 2017 – ben POK szintűvé válik. 2 évente kerül megrendezésre, valamennyi kamarazenei együttes számára jelenthet eredményt.

Ütőhangszeres Szóló-, és Duó Versenyünk 2016 – ban került megrendezésre először. 2018 – tól Ütőhangszeres Szóló-, Duó és Kamarazenei Versennyé válik.

A versenyek megrendezésével az alapfokú művészeti iskolák pedagógiai munkájának eredményessége, a tehetségek bemutatkozása, a zenetanárok és növendékeik szakmai fejlődésének lehetősége teremődik meg.

A tanulmányi versenyeken való részvétel a zenei pályára készülő, valamint B tagozatos növendék számára elvárás. A versenyek és területi válogatóik előtt a felkészülés folyamatának segítésére rendezünk:

- növendékhangversenyeket,
- közös órát (szülők bevonásával),

- tanszaki meghallgatásokat.

Intézményünk belső, házi tanulmányi versenyeket is rendez.

Tanévenként intézményi szintű versenyek:

- Iskolai népdaléneklő verseny
- Iskolai műdaléneklő verseny.

Az éneklés megszerettetése, a szolfézs csoportok közösséggé válásának elősegítése a célja ezeknek a házi versenyeknek.

Szakmai napok

A tehetséggondozás és a szakmai konzultáció biztosítása, a pedagógusok szakmai lendületének megőrzése, a jó tanítási gyakorlat elsajátítása céljából intézményünk először a 2013/2014-es tanévben vállalja fel szakmai napok megrendezését.

Olyan tanszakok munkáját kívánjuk így támogatni, ahol a megyei versenyek rendezése nem biztosított, így az első kihívás, szakmai konzultáció, kapcsolattartási lehetőség, szakmai támogatottság megyei szinten hiányzik.

A későbbiekben is szeretné intézményünk nevelőtestülete tanévenként 3 szakmai nap megrendezését megvalósítani. Célunk szakmailag húzó erejű intézménnyé válni a megyében, és fejlődni a jó gyakorlatok megismerése által.

Feladataink a tehetséggondozás során:

- a gyermek zenei érzékenységének, fogékonyságának, zenei képességeinek időben történő felismerése.
- a gyermek zenei tanulmányainak, a zenei tanulás – tanítás folyamatának segítése.
- a gyermek képességeihez igazodó, életkorának megfelelő tehetséggondozásban való részvétele, versenyekre, szakmai napokra való felkészítése.
- elméleti és hangszeres tudásának oly mértékű fejlesztése, hogy választása esetén a zenei pályán való részvételre indokolt legyen.
- tehetséggondozó, támogató programok szervezése
versenyek, szakmai napok, továbbképzések, bemutatkozási lehetőségek megteremtése.

A zeneiskolai tanulmányok előkészítése

Iskolánk kiemelt figyelmet fordít az általános iskolás kort megelőző ismeretterjesztésre, hangszerbemutató hangversenyek szervezésére. Kapcsolatot épít és ápol a város óvodáival, hangversenyek megtartásával bekapcsolódik az óvodások ünnepeibe, életébe.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek zenei oktatás-nevelése minél korábbi életkorban elkezdődhessen. Így zeneiskolánk óvodások részére, zeneiskolai előkészítő csoportot, zeneóvodát szervez, melynek programját a városi óvodák vezetésével közösen dolgozza ki.

Így az óvodások heti rendszerességgel részt vehetnek számukra szervezett zeneóvodás foglalkozásokon, bekapcsolódhatnak Zeneiskolánk életébe, értesülhetnek hangversenyeinkről, már óvodás korban megismerkedhetnek a Zeneiskola életével.

Ez a lehetőség nemcsak zenei tanulmányaik szempontjából, de későbbi hangszerválasztásuk kapcsán is fontos lehet.

A minél kisebb korban megkezdett zenei nevelésnek számos fejlesztő, tehetséggondozó és transzfer hatása ma már bizonyított, így intézményünk elkötelezett arra, hogy nyisson az óvodások világa felé, számukra értékes, személyiséget fejlesztő, tehetséget gondozó szakmailag kidolgozott programot kínáljon.

Az intézményben oktatott hangszerek közül a furulya tanítása különleges helyzetű. Növendékeink fa és rézfúvós tanszakokra is korán jelentkeznek, beiskolázásuk már alsó tagozatos korukban megtörténik.

Így a nevelőtestület fontosnak tartja a furulya, mint előkészítő hangszer oktatásának lehetőségét.

A gyermekek fogazata, tüdeje, testalkata, erőnléte a fúvós hangszerek tanulásához jellemzően az általános iskola 3-6. osztálya közötti időben éri el a kívánt érettséget és egyéenként más időpontban történik meg. Fa és rézfúvós hangszer tanulása csak ezután lehetséges, az egyéni érettségtől függően.

Ezért intézményünkben furulyát, fúvós hangszeres tanulmányok előkészítéseképpen, a későbbi tanulmányok megalapozására fa és rézfúvós pedagógusaink mindegyike oktat.

Így hangszeres előkészítő I, hangszeres előkészítő II., alapfok 1.-2.-3.-4. osztályában fa és rézfúvós pedagógusok is tanítanak furulyát azzal a céllal, hogy később saját növendékeiknek

taníthassanak oboa, klarinét, szaxofon, fagott, harsona, tuba, baritonkürt, trombita és kürt hangszereket.

A fuvola hangszer előkészítésére intézményünkben a növendékek fife hangszeren kezdik meg zenei tanulmányaikat.

Hangszerválasztás során kiemelten fontosnak tartjuk, hogy egyetlen esetben se történjen túl korán a hangszeren való tanulás megkezdése, csak, ha annak fizikai, életkori feltételei biztosítottak.

A zenei tanulmányok támogatása, a tanulás folyamatának segítése

A zenei tanulmányok megkezdéséhez szükséges képességek fejlesztése, a zenetanulás egésze alatt alkalmazható, a hangszer tanulásból adódó tartáshibák elkerülése, a zenetanulás folyamatának maximális támogatottsága/támogathatósága érdekében intézményünk nevelőtestülete elvégezte a Zenei munkaképesség – gondozás akkreditált, 30 órás továbbképzését.

A Zenei munkaképesség – gondozás módszerét a tanfolyam sikeres teljesítése után a nevelőtestület a Pedagógiai Programba is beépítte.

A Zenei munkaképesség – gondozás, - Kovács módszer - zeneiskolai tantervét az intézmény számára Dr. Pásztor Zsuzsa dolgozta ki, melyet a Pedagógiai Program melléklete változtatás nélkül tartalmaz.

Felkészítés felsőbb zenei tanulmányokra

Külön fejlesztést és több önálló gyakorlást igényel, ha a tehetséges tanuló zenei pályára szeretne lépni.

Ehhez az iskola a feltételeket biztosítja:

- szolfézs, zeneelméleti felkészítés a felvételit megelőző években,
- felvételizők rendszeres meghallgatása,
- előzetes meghallgatásokra való felkészítés és elkísérés.

A felvételi vizsgákra, előfelvételikre, versenyekre a tanár, szükség esetén zongorakísérő is elutazik a tanulóval. Rendszeresen fellépéseket szervezünk részükre, hogy a szükséges rutint

megszerezzék. Zenei táborokba, kurzusokra küldjük őket. A továbbtanulók felkészítésére „B” tagozatos szolfézs csoportot indítunk a 4. évfolyamtól kezdve.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztés színterei intézményünkben:

- elméleti, csoportos órák
- hagyományőrző tevékenységek: iskolai ünnepek, megemlékezések
- diákönkormányzati munka
- tanszaki hangversenyek, programok
- növendékhangversenyek
- tanulmányi kirándulások
- projektoktatás
- legdominánsabb tere a kamaracsoportok, együttesek, zenekarok

A közösségfejlesztés során a társakhoz való kötődést, alkalmazkodást, összetartozás érzését, ill. a közösen elvégzett eredményes munka elégedettségét tapasztalják meg tanítványaink.

Mindez integráltan jelenik meg a különböző szakmai foglalkozások során.

Közösségépítés

A zeneiskolai oktatás alapvetően egyéni órákon történik. A hangszeres tanárnak lehetősége van nagyon jó kapcsolat kialakítására a növendékkal, melynek révén széles körben fejleszti tanítványának zenei képességei mellett annak egész személyiségét is.

Iskolánkba nem csak a város más oktatási-nevelési intézményéből, hanem a városhoz közeli településekről is járnak diákok. Így a zeneiskolába járással minden diák újabb közösségbe kerül, számára ismeretlen gyerekek közé.

Az egyéni órákon túl csoportos órákon is részt vesznek a tanítványok: szolfézs, zeneirodalom, zeneelmélet, kórus.

Fúvós kamaracsoportok, fuvola együttes, látványzenekar, big band zenekar, ütő együttes, gitár együttes vonós kamaracsoportok tagjai lehetnek.

A közös célok, feladatok összekovácsolják a kisebb nagyobb csoportokat. Hosszú éveken keresztül dolgozhatnak együtt, barátságok alakulnak ki.

A közös munka során fejlődik a türelem, a tolerancia, az együttműködő képesség, önállóság, felelősségvállalás, koncentráció, alkalmazkodó képesség.

Az egyéni célokon a közösségi célok kerekednek felül.

A projektmunka, a zenei könyvtárlátogatás, hangversenyekre, országos, területi, megyei, vagy iskolai versenyekre való felkészülés, izgalmak, a siker élménye összekovácsozza a diákokat.

A diákönkormányzati nap, a tanszaki kirándulások, opera, színházlátogatás, zenei táborok programjai örökké emlékezetesek maradnak számukra, további életüket is meghatározva.

A kamarazenének és a zenekari játéknak kiemelt szerepe van a zeneiskolai nevelésben, de jelentősége túlmutat a zeneiskolai foglalkozásokon, és mással alig pótolható közösségi nevelési lehetőséget rejt magában. A zeneiskolába a főtárgyi órák többségére egyénileg járnak a tanulók. Fontos kialakítani zenélő közösségeket, ahol az együttes muzsikálás mellett egymást is jobban megismerik. A közös muzsikálás fejleszti az egymásra figyelmet, a toleranciát, az alkalmazkodó készséget. A zenekar a zeneiskolai hangszeroktatás fontos pillére, ahol az évek alatt megszerzett technikai tudást kamatoztatja a növendék.

A kamarazene csoportok, zenekar tagja:

- Egyéni teljesítményével hallhatóan és mérhetően járul hozzá az együttes produkciójához. Felelőssége a többiekért kézzelfogható.
- Az együttesben jóval magasabb színvonalú művek eljátszására képes, mint egyénileg. A közösség ereje megkerülhetetlen tapasztalatává válik.
- A darab tanulása, kidolgozása során szembesül a tanár utasításával. Ennek elfogadása - esetleg saját elképzeléseinek módosítása árán is - a hiteles megszólaltatáshoz elengedhetetlen művészi alázat megtanulásának szinte egyedüli alkalma.
- A csoport többi tagja véleményének a meghallgatása nélkül nem remélheti, hogy az ő véleményét meghallgatják. Tehát ahhoz, hogy egyéni véleménye a közös produkcióba beépülhessen, legalább részben el kell fogadnia a többiek véleményét, vagyis ki kell fejlesztenie magában a kompromisszumra hajlandó tárgyalási készséget.
- A jól sikerült együttes szereplés élménye olyan közösségformáló, közösségteremtő alkalom, melynek során egymásért felelős, egymás munkáját becsülő, azonos célért erőfeszítésre képes közösség születik.

Ezért érdemes többlet energiát áldozni a kamarazenei csoportok, zenekarok létrehozására, működtetésére. Az együttesek tagjai megtapasztalhatják, hogy a teljesítmény a jól vezetett, öntudatosan együttműködő személyek erőfeszítésének az eredménye.

A kamarazene csoportok minimum heti egy órában (45') próbálnak, a tantárgyfelosztásba beállított kamarazenei órában. Munkájukat éves terv alapján végzik, melyben szerepel megtanulandó művek szerzője, címe, a tanulás ütemezése és a várható fontosabb szereplések. Az év vége táján teljesített szereplésük beszámolóznak tekinthető. Értékelésük a szakmai programban rögzített elvek szerint történik.

A zenekarok min. heti 1 x 2 órában próbálnak (2 x 45'), működésük hasonló a kamarazenei csoportok működéséhez.

Fenti célkitűzéseinket jól szolgálják színvonalasan működő együtteseink:

- Fuvolazenekar
- Látványzenekar
- Big Band zenekar
- vonós kamara
- ütő együttes
- kürt együttes
- rézfúvós kvartett
- fafúvós trió

Az együttesek összetétele, az együttesek fennállása tanévenként változik. Az aktuális növendék anyag és tudásszintnek megfelelően a pedagógusok által javasolt együttesek dolgoznak.

A közös tanszaki hangversenyek is részei a gyerekek közösségi életének. Ezért fontos, hogy minden tanár a tanév során tartson önálló, minden tanulóját érintő közös tanszaki hangversenyt. Szervezhetőek közös koncert-és múzeumlátogatások, kirándulások, ahol a gyerekek iskolán kívül találkoznak egymással, szereznek újabb zenei élményeket, tapasztalatokat a társművészetek és zene kapcsolatáról.

Ugyanígy fontosak a gyerekek életében a nyári zenei táborok, ahol a megszokottnál intenzívebb közös zenélésekre van lehetőség.

Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A Zeneoktatás általános fejlesztési követelményei - Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság,

kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása (elméleti tárgyakból),
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- tanulók egyéni haladásának megtervezése, nyomon követése, értékelése,
- a tanulók életkorához, képességeihez a tananyag kijelölése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- kapcsolattartás a növendékek szüleivel, iskolai osztályfőnökükkel, probléma esetén a megfelelő szakemberrel,

- félévi és év végi vizsgák, művészeti alap-és záróvizsgák, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése (elméleti tárgyakból),
- tanulmányi versenyekre történő felkészítés,
- tanulmányi versenyeken való részvétel,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- tanszaki hangversenyek megszervezése, megtartása,
- a tanszakra járó növendékek számára a zenetanuláshoz kapcsolódó iskolán kívüli tevékenység, program szervezése,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai rendezvényeken,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- aktív részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- aktív részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- szakmai fejlődés iránti önálló elköteleződés, vállalás.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az alapfokú művészeti iskolai osztályfőnöki feladatot ellátó pedagógus a tanulók meghatározott csoportjának oktatásszervezési feladataival megbízott szaktanár.

A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:

A nevelési-oktatási feladatok elosztása során gondoskodik a tanulók beosztásáról, a hozzá beosztott tanulókból a csoportok kialakításáról. A csoportot, a tanszakot az ehhez rendelhető minimális és maximális tanulólétszámot, az alapfokú művészeti iskola felelős vezetőjének útmutatása és a helyi tantervben meghatározott szakmai szempontok alapján alakítja ki.

Osztályfőnöki feladatait a munkaidő tanítással le nem kötött részében végzi.

Feladata különösen:

- az osztályába, csoportjaiba beosztott tanulókkal kapcsolatos tanügyi adminisztráció elvégzése,
- a szülőkkel való kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra, ill. egyéni konzultáció formájában,
- rendszeres kapcsolattartás a kötelező és választható tárgyakat tanító tanárokkal,
- az iskolai szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon a tanulók előmenetelének előkészítése az osztályozó értekezletekre,
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok elősegítése, kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel,
- a házirend ismertetése a tanév kezdetén, tájékoztatás a baleset- és egyéb védelmi intézkedésekről, különös tekintettel a hangszeres oktatás sajátosságaira.
- növendékei részére rendszeres tájékoztatás nyújtása az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósítás, közreműködés a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- részvétel az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segítség a közös feladatok megoldásában.
- javaslat tétel a tanulók jutalmazására, büntetésére.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Felzárkóztatás

Felelősségünk és feladatunk az átlagos vagy gyengébb képességű tanulókkal való foglalkozás. A szorongásos, tanulásában akadályozott vagy sérült gyermekek zenei fejlesztése ugyan úgy feladatunk lehet, mint a kiemelkedő tehetségek gondozása. A zene ehhez kiváló eszköz kezünkben.

Programunk alapvető céljainak megvalósításához (az önismeret, a kapcsolat-teremtési képesség, a kommunikációs készség, a figyelem és a memória fejlesztése) elengedhetetlenül szükséges a szülőkkel való egyéni kapcsolattartás, együttműködés. Szükség van a szülői segítségnyújtásra ahhoz is, hogy a problémákat kellő időben felismerjük és együtt találjuk meg az optimális megoldást. Ezért elengedhetetlen az iskola és a család jó kapcsolatának kialakítása, fenntartása.

Eredményes zenei nevelés csak a pedagógus – tanuló - szülő hármasság együttműködésének harmóniájában valósulhat meg. Ez ad módot arra, hogy azok a tanulók, akik átlagos, vagy gyengébb zenei képességekkel rendelkeznek, a tantervi követelmények elvárható szintű teljesítése mellett örömmel és felelősséggel vegyenek részt a zenei nevelésben.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

A *sajátos nevelési igényű gyermek*², tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján:

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében:

A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.

Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

² A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján

A kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A sajátos nevelési igényű tanulóink intézményünkben megvalósuló oktatása nevelése céljából intézményünk feladata, hogy pedagógusaink részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken segítsük.

Iskolánk pedagógusait, valamennyi dolgozóját, gyermek és szülőközösségét a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására felkészítjük.

A sajátos nevelési igényű tanulók zenei oktatásához kapcsolódó céljait, feladatait, tartalmait, tevékenységeket, követelményeket intézményünk nevelőtestülete kidolgozza.

A sajátos nevelési igényű tanuló zenei oktatásában részt vevő pedagógus:

- a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak módosulásait,
- a tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, eltérő viselkedéshez,
- együttműködik különböző szakemberekkel. Ismeri a szakértői véleményben foglaltakat. A szakemberek iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- az adott szükségletekhez igazodó módszereket keres és alkalmaz.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben foglaltak alapján a *hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (67/A§)* segítése a számukra elérhető kedvezmények, mentességek biztosításával történik intézményünkben.

Kiemelkedő figyelmet igénylő növendékeink esetében a szülő, a pedagógus és az intézményvezetés közös felelőssége a növendék zenetanulmányaival elérhető/ elérendő céljainak és feladatainak meghatározása és megvalósítása.

Pedagógusaink minden növendékünk, a kiemelt figyelmet igénylő tanulók esetében különösen az alábbi elvárások mentén végzik munkájukat.

A pedagógus:

- felméri a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz.
- a növendékek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel,
- élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is,
- alkalmazza az egyéni tanulóknak, tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket,
- a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az órán alkalmazott módszereket,
- alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítetik,
- felismeri a tanulók tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni,
- csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására,
- a tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk,
- különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja,
- az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli,
- óráin harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt,
- tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére neveli,
- munkájában figyelembe veszi a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait,

- munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál,
- a tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki,
- nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében,
- saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti,
- rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket,
- munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Iskolatípusunk önkéntes, egyéni motivációt kívánó oktatási formája gyakran eleve kiszűri, vagy sokszor el sem juttatja a zenetanuláshoz a tanulók közül a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermekeket. Ugyanakkor mással nem pótolható lehetőségünk adódik – szintén a sajátos, egyénre szabott nevelési-oktatási forma miatt – arra, hogy a hozzánk kerülőket ebben is segítsük. Ezt a feladatot a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során végezzük el.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

Szociális hátrányos helyzetben lévő tanulóinkat segíteni tudjuk a zeneoktatásban való részvétel elősegítésére a fizetendő térítési díj mérséklésével, mentesség biztosításával.

Zongorával nem rendelkező tanulóink részére kérelem alapján zongora - gyakorlási lehetőséget biztosítunk az iskolában.

Saját hangszerrel nem rendelkező növendékeink számára a zeneoktatásban való részvételhez, az otthoni gyakorlási lehetőség megteremtéséhez intézményi vagy alapítványi hangszert biztosítunk.

Gyermek és ifjúságvédelmi feladatok a zeneiskolában

Tanulóink a legkülönbébb iskolákból érkeznek hozzánk, nagyobb részt általános és középiskolából. Ezekben az iskolákban kötelező az ifjúságvédelmi felelős alkalmazása, míg a zeneiskolákban ilyen szakember felvétele alól a jogszabály felmentést ad.

Amennyiben a tanuló életébe gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása válik fontossá, úgy azt az anyaintézményével való kapcsolat felvételével, kapcsolattartással tudjuk megtenni.

Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Szülő, pedagógus kapcsolata

A jogszabályok pontosan meghatározzák a tanulók, szülők jogait és kötelességeit, de ezek a keretek önmagukban nem elégségesek az eredményes neveléshez. Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel olyan harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki, melynek során a szülők ránk bízott gyermekeik zenei nevelésébe bekapcsolódhatnak.

A szülőkkel való találkozásra állandóan lehetőséget biztosítunk elsősorban a főtárgy tanárok közreműködésével. Szülői értekezletes hangversenyt tanszakonként az év végi vizsga alkalmával tartunk, a tanszaki szülői közösségek rendszeresen segítenek rendezvényeink lebonyolításában. A kisebb növendékek szüleit időnként meghívjuk óralátogatásra. A szülők a tájékoztató füzetből és a faliújságról informálódhatnak az iskolai eseményekről. Állandó szülői munkaközösség nem működik, szülői szervezet összehívása esetenként, aktuális feladatok elvégzésére történik.

Tanuló és pedagógus együttműködése

Az egyéni oktatás lehetővé teszi a tanár és diákok közötti közvetlen személyes kapcsolat kialakulását. Oly módon szükséges alakítani a tanítás menetét (egyéni szabott tantervi követelmények a tanév során, a tantervi kereteken belül), hogy a tanulók különböző képességeinek az megfeleljen. Ezáltal megelőzhető a kudarcélmény kialakulása.

Pedagógus és pedagógus együttműködése

Intézményünk pedagógusaival szemben támasztott elvárás, hogy a növendékek általános/középiskola pedagógusaival együttműködő kapcsolatot kialakítani. Felkérésre szívesen készítik fel növendékeiket a gyermekek általános/közép iskolájában történő szereplésre, ünnepségeken való részvételre.

A pedagógusok intézményen belüli szoros együttműködésére is szükség van a növendék sikeres zenei tanulmányaihoz.

Így kiemelt elvárás a tanuló hangszeres tanára és csoportos, szolfézs, kötelező tanárai között a kölcsönös kapcsolattartás.

Pedagógus és szakember kapcsolata

Intézményünknek a különleges bánásmódot igénylő növendékei kapcsán a hatékony, eredményes zenetanulási folyamat elősegítése, a differenciált oktatás megvalósulása érdekében az őt tanító pedagógusnak és az intézményvezetésnek közösen szakemberrel való kapcsolattartására szükség van.

Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Intézményünkben Diák Önkormányzatot szervezünk, melynek működését saját Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

Az iskolát érintő döntések előkészítésébe a diákokat az önkormányzaton keresztül vonjuk be.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Beszámoltatás, vizsga

A hangszeres növendékek minden tanév félévében félévi beszámolón vesznek részt. A beszámoló anyagát a tantervben előírtak alkotják. A meghallgatások és a beszámolók esetleges további követelményeit a tantervi kötelező anyagon túl a tanszakok maguk határozzák meg azzal a megkötéssel, hogy az esetleges többlet-feladatokat - lapról játszás, zenei műszavak, kamarazene (duó, négykezes) - a tanév elején ismertetni kell. A tanszaki munkaközösség ezt éves munkatervében részletezi, kiegészíti.

A zeneiskolában hagyományosan kötött vizsgarend van, az első félév végén szülők előtti meghallgatás, úgynevezett tanszaki hangverseny, a tanév végén vizsgabizottság előtt tett beszámoló.

A „B” tagozatos növendékek az első féléves tanszaki hangverseny, és a második féléves vizsga mellett félévente egy nyilvános, hangverseny formájában megvalósuló B tagozatos meghallgatáson is részt vesznek.

A B tagozatos meghallgatáson 2 különböző karakterű darab megszólaltatásával adnak számot előrehaladásukról. Az egyik mű kotta nélkül játszandó.

A tanév végi beszámoló anyagát a tanszaki tervek határozzák meg. A „B” tagozatosok anyaga kötelezően kotta nélkül játszandó, az „A” tagozaton a fejből játék kötelezettségének a mértéke tanszakonként változik. Az előadási darabokat azonban a vizsgán az „A” tagozatosoknak is fejből kell játszaniuk.

A vizsgabizottság tagjai a tanszak tanárai, ahol nincsen azonos szakon több pedagógus ott a rokon szakos tanárok.

Az év végi beszámoló is tartható vizsgahangverseny formájában, de vizsgabizottság jelenléte és vizsgajegyzőkönyv vezetése ilyen esetben is kötelező.

Kezdő – hangszeres előkészítő I. és II. évfolyamos, valamint 1. évfolyamos - növendékek számára az első meghallgatás a szaktanár által javasolt és a tanszakvezető által támogatott későbbi (február – március) időpontban is megszervezhető, amennyiben a növendék az első színpadképes zenei darabokkal az I. félév zárásáig nem készül el.

Intézményünkben nagyobb tanszakokon (ugyanazon hangszert több pedagógus tanítja, jellemzően: zongora, fuvola, gitár, furulya, hegedű) az évfolyamonként szervezett vizsga az elvárás.

Így követhető nyomon a növendékek előrehaladása és határozható meg évfolyamonként a fejlesztendő terület, cél, irány.

Zongora, ütő és magánének tanszakokon, a többi tanszaktól eltérően az I. félév végén az évfolyamonkénti vizsga, II. félév végén a szülők előtti tanszaki hangverseny megszervezése az alkalmazott.

A szolfézs beszámolók összefoglaló nyílt óra keretében zajlanak, melyet írásbeli vizsga előz meg. Az írásbeli feladatokat a tanszak tanárai állítják össze évfolyamonként.

Azt a tanulót, aki a beszámolóról igazoltan hiányzik, egy másik egyeztetett időpontban kell meghallgatni. Különös méltánylást érdemlő esetben egész évi munkája alapján osztályozható.

A tanulmányok alatti vizsgák, beszámolók, hangversenyek után az adott hangszer tanító pedagógusok a tanszakvezető irányításával szakmai megbeszélést tartanak, ahol a tanszak munkáját, a zenetanulásban megfigyelhető jelenségeket, nehézségeket évfolyamonként elemzik és értékelik. Közösén dolgoznak ki megoldási lehetőségeket, javaslatokat, terveket.

A pedagógus:

- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető,
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások megvalósításában.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Felhasználja az intézményben használt /mérési és/ értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.
- Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.

Osztályozó vizsga

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát meghaladja és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, ha a nevelőtestület engedélyezi, osztályozó vizsgát tehet.

A növendékek munkájának értékelése

A növendékek minden hónap végén osztályzatot kapnak tárgyhavi munkájukra. Az osztályzat előmeneteli és szorgalmi jegyből áll. A hónap utolsó óráján mindkét jegyet beírjuk a tájékoztató füzetbe.

Félévkor a tájékoztató füzetben félévi értesítőt kap a növendék a zeneiskolában tanult vagy látogatott valamennyi foglalkozásról, ezt a szülővel láttamoztatni kell.

Tanév végén a növendék bizonyítványt kap.

Ebben a hangszer, kamarazene és magánének főtárgy, szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom és a zongora kötelező tárgy értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik:

- 5 - jeles,
- 4 - jó,
- 3 - közepes,
- 2 - elégséges,
- 1 - elégtelen.

A szorgalmi minősítések: 5 - példás, 4 - jó, 3 - változó, 2 - hanyag.

A többi kötelező és választott tárgy valamint a hangszeres és szolfézs előképző értékelése:

- kiválóan teljesített,
- jól teljesített,
- megfelelően teljesített,
- felzárkóztatásra szorul.

Az osztályzatokat a tájékoztató füzetbe számmal, a bizonyítványba számmal és betűvel kell beírni.

A félévi értesítőben és a bizonyítványban kapott érdemjegyek egy osztályzattal eltérhetnek a hó végi jegyek átlagától. Az ennél nagyobb eltérést mind a vizsgabizottság, mind a növendék és szülője előtt részletesen indokolni kell.

A szorgalmi minősítést az igazolatlan mulasztások a következő módon befolyásolják: az a növendék, akinek a tanév folyamán

1-2 igazolatlan mulasztása van, legfeljebb 4 - jó,

akinek 3-4, legfeljebb 3 - változó,

akinek 5-9, legfeljebb 2 - hanyag minősítést kaphat.

Intézményünk a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elérő növendékeket az értékelésen túl elismeréssel is jutalmazza.

Ennek formái:

- szaktanári írásbeli dicséret
- igazgatói írásbeli dicséret
- tanév végén oklevél
- tanév végén tárgyi jutalom
- Mezriczky díj odaítélése

Tanév végén oklevél adható azon növendék számára, aki versenyen indult, de helyezést nem ért el.

Ugyanígy oklevél adásával szeretné a nevelőtestület a művészeti alap vagy záróvizsgát tett növendékek munkáját elismerni.

Tanév végén tárgyi jutalmat az a növendék kaphat, aki abban a tanévben megyei, országos, regionális vagy nemzetközi versenyen Különdíjat, I., II., III., helyezést, Arany-, Ezüst-, vagy Bronz minősítést ért el.

Mezriczky díj odaítéléséről a nevelőtestület dönt. Mezriczky díjat az a továbbképző évfolyamos, zeneiskolai tanulmányait befejező növendék kaphat, aki zeneiskolai tanulmányai egésze alatt, éveken át tartó kiemelkedő munkájával, vállalt szerepléseivel mindvégig öregbítette intézményünk hírnevét, és akinek szorgalma, hozzáállása példaként állítható a zenét tanuló gyermekek elé.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- Eredményes főtárgyi és kötelező tárgyi vizsga az évfolyam anyagából.
- Részvétel az órák min. 66%-án. Ettől a feltételtől jó színvonalú beszámoló és kellő indok alapján kérelemre el lehet tekinteni.
- Az a tanuló, aki az év végi beszámolón elégtelen osztályzatot kapott, csak eredményes javítóvizsga után írható be magasabb osztályba.

- A nevelőtestület engedélye alapján osztályozó vizsgát tehet az a tanuló, akinek egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kötelező órák egy harmadát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát.
- Az a tanuló, akinek mulasztásai nem érik el az órák 33 %-át, de egyéb méltányolható okból nem végezte el az évfolyam anyagát, engedéllyel folytathatja osztályát.
- Osztályát folytathatja az a tanuló is, aki igazoltan hiányzott a foglalkozások 33%-áról.
- Osztályfolytatásra évfolyamonként egyszer van lehetőség.
- Indokolt esetben a tanuló 2 évfolyam anyagából összevont beszámolót tehet. Az erre vonatkozó kérelmet a tanuló, ill. törvényes képviselője írásban köteles benyújtani a tárgyév ápr. 30-ig. Az összevont beszámoló anyagát 1/3 részben az alacsonyabb, 2/3 részben a magasabb osztály anyagából kell választani.

Művészeti alap- és záróvizsga

Az alapfokú művészeti iskolában a művészeti alapvizsgát és a záróvizsgát a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban kell megszervezni.

A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgafeladatokat az intézmény helyi tanterve alapján kell kidolgozni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít, tehát továbbképző évfolyamba csak az léphet, aki – jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

A tanuló az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően művészeti záróvizsgát tehet.

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az intézmény vezetője a felvételi eljárásban, a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. A kérelemnek helyt adó döntést az intézmény vezetője írásban, határozat formájában közli a tanulóval és a szülővel, továbbá átvétel esetén a döntésről értesíti az előző iskola igazgatóját.

Az intézmény vezetője a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, határidő-számítás, mulasztás elbírálása során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

A zeneiskolában tankötelezettség teljesítése nem folyik. A más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező növendékek szabad döntésük alapján választják a művészetoktatási intézményeket.

A más zeneiskolából érvényes bizonyítvánnyal jelentkező tanulókat - amennyiben időben jelentkeznek - felvesszük.

Átvételre jelentkezőknél az eddig megszerzett tudást kell bemutatni, melyet a szaktanárokból álló bizottság véleményez. Az átvett tanuló abba az osztályba nyer besorolást, melyre a tanszak tanárai és vezetője javaslatot tesz, a bizonyítványában szereplő utolsó záradéktól függetlenül.

Átvétel esetén továbbképző évfolyamos növendék esetén különös figyelmet fordítunk a művészeti alapvizsga meglétének ellenőrzésére.

Amennyiben a növendék művészeti alapvizsgát nem tett, bizonyítványa és tudása alapján azonban továbbképző évfolyamba való felvétele indokolt lenne, intézményünk megszervezi a növendék részére a művészeti alapvizsgát.

A felvételi eljárás különös szabályai

Az alapfokú művészeti iskolába külön jelentkezési lap benyújtásával lehet jelentkezni. A felvételi eljárás rendjét az intézmény vezetője határozza meg. A beiratkozás időpontját a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra hozzuk.

Az alapfokú művészeti iskolában, ha az intézményvezető másképp nem rendelkezett, a jelentkező képességeit az iskola pedagógusaiból álló bizottság méri fel.

A bizottság a jelentkezők képességeinek felmérése után javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálására, továbbá arra vonatkozóan, hogy melyik évfolyamra és tanszakra vegyék fel a jelentkezőt.

Ha a tanuló az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára kéri a felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményeinek és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.

Az intézmény vezetője a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz.

Az intézmény vezetője köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indoklással.

Az intézmény átlátható működésének biztosítása érdekében, oktatásszervezési szempontok alapján az intézmény szakmai alapidokumentumában megjelölt székhely és telephelyekre való felvételtől a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak alapján az intézmény vezetője dönt.

A zeneiskolába jelentkező tanulók felvételi meghallgatáson vesznek részt. Ennek célja, hogy megismerjük a jelentkezők alapvető képességeit, készségeit, a választott szakra való alkalmasságot, adottságot, érettséget.

A felvételi meghallgatás anyaga:

- beszélgetés, a motiváció megismerése
- éneklés (választott dal és visszhang)
- ritmuskészség vizsgálata.

A felvételi során a gyermek képességeit pedagógusaink a Kovács – módszer játékaik alapján is felméri.

A beszélgetés során váljon ismertté a jelentkező motivációja, értelmi, érzelmi fejlettsége, oldottsága. A zenei feladatok megoldása során vizsgálendő az előforduló hibák, tévesztések javítási készsége.

A felvételi meghallgatást az adott tanszak vezetője irányítja, a tanszak tanárainak bevonásával. A meghallgatás végeztével írásban tesz javaslatot az igazgatónak a felvételre, ill. az elutasításra vonatkozóan. Az elutasítást mindig indokolni kell írásban.

A zeneiskolában a tankötelezettséget teljesíteni nem lehet, az iskolával létesített tanulói jogviszony fakultatív.

A tanulói jogviszony a beiratkozással jön létre.

A növendékek minden tanév elején megjelennek a beiratkozáson adategyeztetés és órabeosztás céljából.

A régi növendékeket érvényes bizonyítványuk alapján írjuk be. A pótvizsgára utasított, vagy más okból ősszel vizsgázó tanulót a vizsga letételéig feltételesen írjuk be.

A zenei tanulmányok sikeres és eredményesebb teljesítéséhez nevelőtestületünk az alábbi lehetőséget vezette be.

Zongora és vonós tanszakon az eddigi életkor alapján történő automatikus besoroláson az alábbiak szerint változtat.

Lehetőséget ad általános iskola 3. osztálytól is a zenei tanulmányok hangszeres előkészítő évfolyamon való megkezdésére.

Ezt szükségesnek érzi a gyermekek leterheltségéből, egész napos elfoglaltságaikból, az érzékelhető mozgás, finommozgás területein egyre gyakrabban jelentkező hiányokból, zongora tanszakon pedig az otthoni hangszer hiányosságából fakadóan.

Intézményünk ezzel a döntésével az eredményes, sikeres, lassabb, a felzárkóztatásra is időt és teret adó zenei tanulmányokat kívánja támogatni.

Iskolánkat a tanulók közismereti iskolai tanulmányaikkal párhuzamosan látogatják, mivel a zeneiskola nem kötődik tankötelezettséghez, egy-egy évfolyamba különböző korosztályhoz tartozó tanulók is járhatnak.

A hangszeres tanulmányokat megelőzi két év fakultatív **előképző**. Kívánatos, hogy a hangszer tanulást énekes és elméleti alapozás előzze meg, de gyakran előfordul, hogy jó képességű növendékek az előképzővel párhuzamosan már hangszeres előkészítő évfolyamot is végeznek. A korábbi „kis előképző”, mely fontos helyet foglalt el beiskolázásunkban, változatlan formában, de új elnevezéssel, előképző I. évfolyamként működik.

Képzési idő „A” tagozaton:

„A” tagozaton

- 2+6+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 2+4+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, csembaló, nagybőgő)
- 2+4+2 évfolyam (szaxofon)
- (2+4)+4+4 évfolyam (orgona)
- (2+4)+2+4 évfolyam (brácsa)
- 1+6 évfolyam (magánének)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az orgona és brácsa tanszakon a zárójelbe tett számjegyek az előképző és a hangszeres előtanulmányokat jelölik.

„B” tagozaton

- 5+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 3+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, orgona, csembaló, nagybőgő)
- 3+2 évfolyam (szaxofon)
- 1+4 évfolyam (brácsa)
- 5 évfolyam (magánének)

„B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B” tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Elmélet és egyéb főtantervek

„A” tagozaton

- 4+4 évfolyam (szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet)
- 4 évfolyam (kamarazene)

„B” tagozaton

- 3+4 évfolyam (szolfézs)

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti, a kamarazene főtanszak számjegye a továbbképző évfolyamszámát jelöli. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani.

Kivételes esetben – ha a tanuló zenei képessége és tanulmányi eredménye indokolja - lehetőséget nyújtunk második hangszer tanulására. Ennek feltétele a tanszakon belüli illetve az iskolavezetéssel történő egyeztetés.

Az iskola látogatásának korhatára: 6 és 22 év közötti tanulók lehetnek intézményünk diákjai.

A zeneiskolában hagyományosan kötött vizsgarend van, az első félév végén meghallgatás, a tanév végén beszámoló. A beszámolók, vizsgák bizottság előtt, a „B” tagozatosok vizsgái nyilvánosan, közönség előtt zajlanak.

Az egyes tanulmányi szakaszok **nevelési céljai** nem különülnek el. Az egyéni képzésből fakad, hogy a nevelési feladatok ütemezését, esetenként sorrendjét a növendék egyénisége, képességei, adottságai határozzák meg.

A tanulói jogviszony megszűnése

Alapfokú művészeti iskolában megszűnik a tanulói jogviszonya annak a tanulónak, aki egy tanítási éven belül igazolatlanul tíz tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanulói jogviszony megszűnéséről az iskola írásban értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt.

A tanulói jogviszonyt írásbeli jelentkezéssel lehet létesíteni, így a tanév közbeni rendkívüli, megindokolt kimaradás csak szülői, írásbeli kérelem alapján engedhető meg.

A tanév eleji beiratkozáson meg nem jelent, a főtárgy tanár általi 2 alkalommal történő megkeresésre nem jelentkező növendék tanulói jogviszonya megszűnik.

A képzési célok szakaszai és általános követelményei, céljai, feladatai

Szolfézs előképző:

- Magyar és európai gyermekdalok éneklése, szolmizálása,
- Kottaolvasási, -írási alapkészségek kialakítása.

Hangszeres előképző:

- Hangszeres alapfunkciók kialakítása,
- Alapfokú hangszerkezelési jártasság kialakítása játékos módszerekkel, gyermekdalokon.

Alapfok, „A” tagozat:

- A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése
- Zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása)
- Biztonságos kottaolvasás készsége
- Kiművelt belső halláson alapuló intonációs készség
- A tantervben előírt nehézségi fokú zenei anyag stílusos, megformált előadása
- Törekvés a szép hangra, árnyalt dinamikára
- A játszott zenei anyagban előforduló előadási jelek, zenei szakkifejezések ismerete
- A játszott szerzők, más közismert zeneszerzők ismerete
- Alapfokú lapról olvasási készség
- Törekvés a kreativitásra, improvizációra
- Alkalmazkodás igénye duóban, kamarazenében
- Alapvető harmóniai, formai ismeretek
- Önálló gyakorlás képessége
- Alapfokú szereplési rutin szólóhangszeren, kamarazenében, zenekarban.

Alapfok, „B” tagozat: A szakközépiskolai felvételi vizsga szintjének teljesítése:

Az „A” tagozat követelményein felül:

Ciklikus, nagyobb lélegzetű művek stílusos, biztonságos megszólaltatása

- Önálló formálás, kidolgozás készsége, magas zenei igényű hangképzés
- Teljesen biztos, kiművelt hallás több szólamban is
- Lapról olvasás
- Diktálás után többszólamú részletek lejegyzése
- Hangközök, harmóniak, harmóniafűzések felismerése, játszása, leírása.

Továbbképző „A” tagozat: Az alapfokon elsajátított ismeretek, készségek továbbfejlesztése olyan tempóban, amely a növendék idejének, lehetőségeinek megfelel. A hangszer mellett mindenképpen javasoljuk a középiskolás növendékeknek legalább egy választható tárgy felvételét. Ez lehet zenekar, kamarazene, zeneirodalom, kórus, vagy engedéllyel a B tagozatosok szolfézs, vagy zeneelmélet órája. Azt a középiskolás növendéket, aki idő hiányában a tantervi követelményeket nem tudja teljesíteni, de a zenei képzéstől nem akar elszakadni, kamarazene főtárgyra, vagy zeneirodalom főtárgyra irányítjuk át. Ezek mellett még csökkentett óraszámban - heti 1 x 30 percben - hangszeres képzésben részesülhet. A záróvizsga feltétele a négy középfokú osztály sikeres elvégzése és a vizsgaszabályzatban megjelölt elméleti, zeneirodalmi anyag elsajátítása. A záróvizsgára bocsátáshoz jogszabály vagy az iskolavezetés a tanszakvezető egyetértésével alkalmanként egyes választható tárgyak látogatását kötelezővé teheti.

Továbbképző „B” tagozat: Egyes növendékek középiskolában is magasabb teljesítményre képesek. Közülük néhányan zeneművészeti főiskolára készülnek. Számukra a zeneiskola biztosítja a továbbképzős „B” tagozatos képzést, valamint egyes kötelező tárgyakat: zongora, szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, kamarazene. Ennek vállalása az iskola részéről önkéntes, de ha vállalta, akkor az igény fennállása, fennmaradása esetén a növendéket, csoportot végig kell vinnie.

A tagozat követelményeit a főiskolai, egyetemi felvételi vizsga követelményei határozzák meg.

AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

A választott kerettanterv megnevezése

27/1998. (VI.10.) MKM. rendelet

Figyelembe véve a nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletének az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosítását.

A választott kerettanterv feletti óraszám

Intézményünk a választott kerettanterv óratervre vonatkozó előírásainak figyelembe vételével szervezi meg a tanítást, így kerettanterv feletti órásszámmal nem rendelkezik.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok						Továbbképző					
	Előképző		Alapfok									
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.

Főtárgy:

- hangszeres és magánének tanszakok (egyéni)
- elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos)

Kötelező tárgy:

- szolfézs
- zongora (adott tanszakok óratervének megfelelően)
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció
- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Zenei ismeret: a szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve hárfa, gitár, csembaló, zongora, orgona, harmonika) és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A **törzsanyag** elvégzéséhez használt könyvek, kották kiválasztása a tantervben ajánlott tankönyv- és kottajegyzék alapján történik. Az azonos hangszert, tárgyat tanító tanárok úgy választják ki a tananyagot, hogy - ha nem azonos könyvből, kottából tanítanak - az átjárhatóság, a más tanárhoz történő átosztás lehetősége fennmaradjon. Ennek az elvnek az érvényesülését a tanszakvezető biztosítja.

A **kiegészítő anyag** kiválasztása, a hozzá szükséges könyvek, kották meghatározása a tanár joga. A kötöttség csupán annyi, hogy a választással alapos előzetes egyeztetés nélkül sem a növendék szüleinek, sem az iskolára nem róhat a szokásosnál nagyobb anyagi terhet.

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az iskolánkban oktatott tárgyak:

- főtárgy
- kötelező tárgyak
- kötelezően választandó és
- szabadon választható tárgyak.

A szolfézs kötelező tárgy 4. évfolyamig minden zeneiskolai növendék számára kötelező. A művészeti alapvizsga letétele után a szolfézs tárgy helyett kötelezően választandó/választható tárgyak:

- Szolfézs
- Zeneismeret
- Zenetörténet-zeneirodalom

- Zeneelmélet
- Kamarazene
- Zenekar
- Kórus

Az elméleti csoportok esetén - amennyiben a tanítási órák időpontja nem egyeztethető a növendék egyéb elfoglaltságaival - lehetőséget biztosítunk másik csoportba való áthelyezésre.

Alapfokú művészeti iskolában, zeneművészeti ágban, tanítási hetenként a tanuló részére biztosított négy foglalkozás együttes időtartama csak egyéni foglalkozás vagy egyéni és csoportos foglalkozás esetén legalább százötven perc, kizárólag csoportos foglalkozás esetén minden művészeti ágban legalább száznyolcvan perc.

Térítési díj ellenében igénybe vett heti tanórai foglalkozásainak összes időtartama nem haladhatja meg a háromszáz percet.

Növendékeink a heti 4 kötelező tanórai foglalkozásokon felül szabadon választható tárgyat általában képességeik, adottságaik, előrehaladási eredményeik alapján főtárgyi tanáruk javaslatára választanak.

Projektoktatás

Projekt minden olyan tevékenység, amely egy szervezet számára olyan egyszeri és komplex feladatot jelent, mely teljesítési időtartama, teljesítésének költségei, egyéb erőforrásai meghatározott, jól differenciált cél elérésére irányul.

A projekt olyan életszerű feladategység, melynek során a tanulók hosszabb időn keresztül önállóan, ill. tanári segítséggel elmélyülnek egy közösen kiválasztott témában, és a munka eredménye valamilyen közös produktumban jelenik meg. Olyan sajátos tanulásszervezés ez, melynek fókuszában valamilyen valóságos probléma, tennivaló, elvégzendő tevékenység áll. Jellemző, hogy a projekt végére a tanulócsoporttól olyan tárgyi vagy szellemi produktumot várunk el, mely a lehető legszélesebb vonatkozásban tárja fel az adott témát, gondolkört. A projekt időtartama alatt a diákok csoportokban dolgoznak, előzetes feladatokat kapnak, az iskola falait is elhagyhatva, akár külső helyszínen (koncert, múzeum) ismerkedhetnek meg az adott témával. Digitális anyagokat, fotókat, tablókat készíthetnek, bemutatják, publikálják azokat. A projekt módszer lehetővé teszi a jelenségek komplex vizsgálatát, az egyes kiemelt

részterületekben való elmélyülést, többféle kutatási módszer alkalmazását és az együttműködést a projekt többi résztvevőjével. Az adott tanévben kiválasztott projekt témája és felelőse az iskola Éves munkatervében kerül meghatározásra.

Projekt fázisok:

tervezés: - projektterv

- szakmai ütemterv
- erőforrás terv
- költségterv
- szükséges elemzések

megvalósítás: - működtetés

- kontroll
- folyamatos kommunikáció
- rendszeres jelentések
- dokumentálás
- költségfigyelés
- módosítások
- értékelés
- átadás

lezárás: tapasztalatok, visszacsatolások

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az iskola jellegéből és működési sajátosságaiból adódóan kevés a hátrányos helyzetű növendékünk.

A hátrányos helyzetű növendékekről elsősorban a térítési- és tandíjmentességhez leadott gyermekvédelmi – jegyzői – határozatokból értesülünk.

Ezért főbb célkitűzéseink:

- A pedagógusok ismerjék meg a növendékek szociális helyzetét is. Erre a növendék főtárgyi – hangszeres – tanárának van lehetősége.
- Egyéni beszélgetésekkel, a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartással igyekszünk segíteni a gyermekek közösségbe történő beilleszkedését.

- Problémás esetekben felvesszük a kapcsolatot a gyermek általános vagy középiskolai osztályfőnökével.

A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei

- a tanulók tanulási, gyakorlási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának,
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, a személyiséghez illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az ismeretek számonkérésének követelményeit a 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet 1. és 2. számú melléklete alapján határozzuk meg.

E rendelet 1. melléklete szerint - a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően - folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

E rendeletnek - a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott - 2. mellékletét első alkalommal a 2011/2012. tanévben megkezdett képzésekre felmenő rendszerben kell alkalmazni.

Elméleti tárgyakból a beszámoltatásnak szóbeli és írásbeli formái lehetnek.

A szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet órákon jellemzően egyéni szóbeli, illetőleg frontális számonkéréssel történik az ismeretek ellenőrzése.

Az írásbeli formát a félévi beszámoltatáskor, valamint a tanév végi vizsga során alkalmazzuk. Néhány óra anyagából a tanév folyamán számonkérő dolgozat íratható.

A beszámoltatás szóbeli formái:

- Egyéni számonkérés
- Frontális ellenőrzés
- Tanév végi vizsga

A beszámoltatás írásbeli formái:

- Számonkérő dolgozat néhány óra anyagából
- Félévi beszámoló
- Házi dolgozat zeneirodalom-zenetörténet tárgy esetén
- Év végi vizsga

Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái hangszeres – főtárgyi – órákon:

Jól felépített, arányos időbeosztást feltételező hangszeres órán kerüljön sor az előző órán feladott gyakorlatok eljátszására, mellyel a növendék számot adhat tudásáról, az elvégzett otthoni gyakorlás eredményességéről és hatékonyságáról.

Az óra közben felmerülő technikai problémák azonnali megoldására törekedjen a pedagógus a magyarázattal, hangszeres bemutatójával, illetve olyan gyakorlási módszerek megtanításával, melyek lehetővé teszik a növendék számára a probléma megoldását.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Szükségesnek tartjuk, hogy tanulóink számára rendszeresen önálló otthoni felkészülésre alkalmas írásbeli és szóbeli feladatokat határozzunk meg.

A tanítási órákon rendszeres otthoni szóbeli feladatot határozzunk meg, amelyet a tanítási órát tartó pedagógusaink egyértelműen közölnek. A szóbeli felkészülés céljából meghatározott feladatokat a következő tanítási órákon szóbeli, esetenként írásbeli számonkérési formában, illetőleg frontális számonkéréssel ellenőrizzük.

A főtárgyi – hangszeres – órákon előírt gyakorlati feladatok célja:

- a gyermek hangszeres, technikai fejlődésének elősegítése
- a felmerült technikai problémák megoldásának elősegítése
- önálló megismerés, gyakorlás lehetőségének biztosítása

A hangszeres gyakorlati feladatoknak mindig a növendék életkorához, képességeihez, évfolyamához igazodónak kell lennie. Kellő mértékű kihívást, de teljesíthető feladatot kell ellátnia.

Szinte minden hangszernél egységesen kell, hogy gyakorlati feladatként otthoni felkészülés céljából a pedagógus határozzon meg skálát, etűdöt, előadási és kamaradarabot, valamint a felmerült technikai problémák megoldását célzó egyéni gyakorlatokat.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Intézmény típusunkban az elméleti tárgyak foglalkozásait 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározottak szerint szervezzük.

A szakirányban továbbtanuló, versenyre készülő valamint „B” tagozatos növendékek számára egyéni illetve kiscsoportos foglalkozás szervezhető.

Magánének szakos tanulóink sajátos helyzetére tekintettel számukra megfelelő létszám esetén külön szolfézs csoportot indítunk.

A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A gyermeket, a tanulót a tőle elvárhatónál jobb teljesítményéért jutalmazni kell.

Intézményünk a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elérő növendékeket az értékelésen túl elismeréssel is jutalmazza.

Ennek formái:

- szaktanári írásbeli dicséret
- igazgatói írásbeli dicséret
- tanév végén oklevél
- tanév végén tárgyi jutalom
- Mezőcsizma díj odaítélése

A magatartás osztályzásakor elsődlegesen tekintettel vagyunk a tanuló személyiségére, a magatartását befolyásoló körülményekre.

- **Példás** a tanuló magatartása akkor, ha munkájával, jó kezdeményezéseivel hozzájárul a közösség előre haladásához. Magatartásával, kulturált viselkedésével jó példát mutat.

- **Jó** a tanuló magatartása akkor, ha a rábízott feladatokat kifogástalanul látja el, ő maga azonban felkérés nélkül nem vállal feladatokat. Iskolai viselkedése általában kifogástalan.
- **Változó** a tanuló magatartása akkor, ha a házirendben leírtakat nem mindig tartja be, magatartásával zavarja az órákat.
- **Rossz** a tanuló magatartása akkor, ha fegyelmezetlenségével rossz példát mutat a társainak.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

- **Példás** annak tanulónak a szorgalma, akinek a tanítási órákra való felkészültsége képességeihez képest kifogástalan, továbbá a tanórákon aktív.
- **Jó** annak a tanulónak a szorgalma, aki iskolai munkáját teljesíti, vállalt feladatait elvégzi.
- **Változó** annak a tanulónak a szorgalma, aki a munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességét csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti.
- **Hanyag** annak a tanulónak a szorgalma, aki képességeihez mérten keveset tesz a tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan.

Intézményünk, mint alapfokú művészeti iskola, hagyományos Zeneiskola a tanulók szorgalmának értékelésével élhet. Tanulóink magatartását szóban a tanulónak és szülőjének értékelhetjük.

A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

Általános követelmények

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit az iskola helyi tanterve határozza meg vizsgatárgyanként. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít.

Vizsgatantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy „A” tagozat: zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy „A” tagozat: zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy „A” tagozat: zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy „A” tagozat: zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy „A” tagozat:

tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy „A” tagozat: zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy „A” tagozat: zeneelmélet

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy „A” tagozat: zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy „A” tagozat: zeneelmélet

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet főtárgy „A” tagozat: a tanult hangszer

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei

Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményeit a tantárgyak tantervei mellékletbe foglalva tartalmazzák.

1. melléklet

Zenei Munkaképesség – gondozás az intézményben

2015. augusztus 31.- szeptember 1-2. napjain a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete 30 órás akkreditált pedagógus – továbbképzési programon vett részt Zenei Munkaképesség – gondozás címmel.

A 30 órás pedagógus – továbbképzés előadója, szakmai vezetője: Dr. Pásztor Zsuzsa.

A továbbképzést a nevelőtestület 28 tagja teljesítette, amely után az intézmény megkereste Dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár, egyetemi oktató, a ZMG szerzői jogainak tulajdonosát, milyen keretek között illesztheti a programot az intézmény a Pedagógiai Programjába.

A Dr. Pásztor Zsuzsa által rendelkezésünkre bocsátott anyag, változtatás nélkül kerül beemelésre, és a könnyebb átláthatóság érdekében a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjának részét - melléklet formájában – képezi 2015. szeptember 16. napjától.

2015. szeptember 16.

Abonyi Katalin
intézményvezető

A ZENEI MUNKAKÉPESSÉG-GONDOZÁS

-KOVÁCS-MÓDSZER-

zeneiskolai tanterve

a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola részére

Készítette

Dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár

egyetemi oktató, a ZMG szerzői jogainak tulajdonosa

I. BEVEZETÉS

1. Rendelkezések a zenei munkaképesség-gondozás oktatásáról

FELSŐOKTATÁS: Az Emberi Erőforrások Minisztériumának rendelete (8/2013.I.30.EMMI) előírja a zenei munkaképesség-gondozás ismeretét a zenetanári felkészítés képzési és kimeneti követelményei között. <http://www.magyarokzlony.hu6pdf/15906>

SZAKKÖZÉPISKOLA: Az OKJ képzés kerettantervében a zenei munkaképesség-gondozás kötelező tárgyként szerepel. (14/2013.IV.5. NGM rendelet)

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=440#table2

ZENEISKOLA: A zenetanári minősítés kritériumai között szerepel a zenei munkaképesség-gondozás alkalmazása a zeneórákon. Előnyben van az a tanár, aki a zenei munkaképesség-gondozás tárgyban legalább 30 órás alapképzettséggel rendelkezik és a tanultakat zeneóráin alkalmazza. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/muveszeti.pdf

2. A zenei munkaképesség-gondozás meghatározása, célja

A zenei munkaképesség-gondozás (a továbbiakban ZMG) az egészséges zenész-életmód programja és természettudományos ismeretanyaga, a zenei foglalkozási ártalmak megelőzésének pedagógiája, mely a zenével foglalkozó növendékek és felnőttek helytállását hivatott segíteni szakmai feladataikban és mindennapi életükben. Gondoskodik mindazokról a fizikumbeli háttér-feltételekről, amelyek az eredményes zenetanuláshoz, illetve a sikeres művészi munkához kellenek. Mindezt egyéni szükséglet szerint nyújtja minden igénylőnek a zenei oktatás és foglalkozás körülményeihez igazodva.

3. A ZMG hármass feladatköre

1) *Előkészíti* az emberi szervezetet a várható terhelésekre és konkrét tennivalókra (Hangszeres tartások és mozgások alapozása, a helyes légzés megtanítása, a gyakorlási állóképesség és a szereplési alkalmasság fizikális alapjainak megteremtése).

2) *Védelmet nyújt* a foglalkozási ártalmak ellen. (Megelőzi a mozgatórendszer túleröltetését, feloldja az idegi és fizikai fáradtságot, ellensúlyozza az egyoldalú terheléseket, korrigálja az aszimmetriás tartásokat, védi és pihenteti a hallószervet, fenntartja a szervezet idegi és hormonális szabályozásának kiegyensúlyozott működését).

3) Megerőltetés, kimerülés esetén *segíti a munkaképesség helyreállítását* az egészségzónán belül. (Kímélő gyakorlási program, fokozatosan felépített mozgásedzés, regeneráló életrend.)

4. A ZMG pedagógiai eszközei

A ZMG a muzsikáláshoz való erőteljes idegi és fizikai alkalmasság fejlesztésére és megőrzésére természetes edzőhatások kombinációját használja föl. Eszközei: a mozgás, az ésszerű munkamódszer, a pihenés helyes szervezése, a táplálkozás rendezése, a természeti környezet egészséges élethatásainak felhasználása (friss levegő, a víz, a napfény).

5. A ZMG keletkezése

1959-ben Kodály Zoltán szorgalmazására indult a Zeneakadémián az a kutatás, mely a hallgatók és művésztanárok körében sűrűn előforduló zenei foglalkozási ártalmak okainak felderítésére és a védekezés módjának kidolgozására irányult. A feladattal megbízott szakember dr. Kovács Géza tudományos kutató volt (1916-1999), akinek több évtizedes munkája nyomán új pedagógiai ág alakult ki, a zenei munkaképesség gondozása. Dr. Kovács Géza negyven át szolgált a zene és a zenész emberek ügyét. Életművéért 1996-ban magas

állami kitüntetésben részesült.

6. A ZMG zenepedagógiai jelentősége

A zenélő növendékek és felnőttek fizikai gondozásának pedagógiája a zeneoktatásban és a zenei gyakorlatban hiánypótló jelentőségű. A zeneoktatásban és a zeneművészet szakmai színvonalának és követelményeinek emelkedésével mindinkább növekszik a fizikum és az idegrendszer speciális, más szakmáktól eltérő megterhelése. Ugyanakkor a hozzá való teherbírás kifejlődése és további alakulása a tehetséggondozás korábbi gyakorlatában véletlenszerű, kizárólag a külső körülményektől függő, mert a hagyományos zeneoktatásból mind a mai napig hiányzik a fizikai nevelés. A kellő fizikai felkészítés hiánya bizonytalanná teheti a zenével foglalkozók pályájának alakulását. A ZMG megjelenése a zenepedagógia jelentős történeti fordulata.

7. A ZMG felsőoktatási fórumai

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, választható tárgy, 60 óra

ELTE PPK, szakvizsgás képzés zenetanároknak, 180 óra

ELTE PPK, fejlesztő pedagógusok szakirányú továbbképzése, kötelező tárgy, 60 óra

Muzsikáló Egészség Alapítvány, zenetanári akkreditált továbbképzés, 30 óra

II. TANTERV

A ZMG tárgy s zeneiskola pedagógiai programjában három területen jelenik meg:

- 1.) Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben
- 2.) Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban
- 3.) Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

1. Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben

1.1. Indoklás

A jelenleg érvényben lévő zenei előképző gyakorlatának pedagógiai eszköztára hiányos. Magas szinten foglalkozik a zenei, szellemi képességek fejlesztésével, de nem tartalmazza a hangszerjátékhoz szükséges manuális, fizikális felkészítést. Ennek következtében a hangszeres kezdőtanítás számos nehézséggel küzd. Az előképzőből kikerülő növendékek felkészületlenül látnak hozzá a végletesen finom hangszeres mozgások megtanulásához és emiatt a technikai képzés ideje aránytalanul megnövekszik a zene rovására. Ezt a hiányosságot orvosolja az előképző oktatásban beiktatott hangszer nélküli zenei mozgás előkészítő program.

1.2. Célkitűzés

A zenélés fizikumbeli feltételeinek biztosítása, vagyis a hangszerjátékhoz szükséges erő, ügyesség, állóképesség megszerzése és fejlesztése. Az előképző tanéve alatt a növendékek elsajátítják a hangszer tanulás megkezdéséhez szükséges alapkészségeket. Így a hangszeres tanulás zavartalanabb, könnyebb és gyorsabb lehet. Az előzetes mozgásfejlesztés eredményeképpen a hangszer már az első perctől szebben szólalhat meg.

1.3. Feladatok

- 1.) A hangszerjáték legáltalánosabb mozgásformáinak megtanítása. Olyan alapmozgások begyakorlása, amelyek valamennyi hangszer játékában előfordulnak.
- 2.) A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely mind az egészség, mind a zenei munkaképesség szempontjából döntő.
- 3.) A helyes alaptartás megtanítása, mely valamennyi hangszeres tartásnak alapja.

1.4. Részletes tanterv

- Az ujjak mozgékonyságának, önállóságának kifejlesztése. A tapintás érzékenyítése. A billentő mozgás alapozása. A trillamozgás alapozása.
- A csukló hangszeres alkalmasságának kifejlesztése. Hajlékonyság. Rögzítés.
- A könyök hangszeres mozgásainak előkészítése. könyökhelyzetek megéreztetése.
- A váll helyzetének, lazításának tudatosítása.
- A kar egységérzetének beidegzése.
- A kezek függetlenségének kifejlesztése.
- A láb hangszeres funkcióinak előkészítése (a pedálozási feladatokhoz). A lábügyesítés felhasználása a kéz fejlesztéséhez az idegrendszerben működő multilaterális transzferek útján.
- A differenciált erőadagolás kifejlesztése a hangszerjáték finom dinamikai árnyalatainak megvalósítása érdekében.
- A gyorsaság reflexeinek kifejlesztése, amely lehetővé teszi a zenei gondolat azonnali akadálytalan átvitelét a végrehajtó apparátusra.
- A mikro pihenők készségének kiépítése, amely a gazdaságos hangszerjátékot, a takarékos izomműködését, a görcsösségek, feszítések elkerülését szolgálja.
- Az alkalmazkodó mozgások alapozása, mely minden hangszeren alapfeltétele a sima, gördülékeny, kifejező játéknak.
- A térérzék, a szemmérték és a helyérték fejlesztése, mely a hangszeren való biztonságos tájékozódást és a saját test, valamint a hangszer viszonyának helyes érzékelését szolgálja.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely minden zenei tevékenység bázisa.
- A kézerősítés, mely a fölényes hangszertechnikának, a fáradtság nélküli gyakorlásnak és a kézmegeröltetések elkerülésének fontos feltétele.
- Az időérzék fejlesztése. Az izomzat finom kiképzése, az auditív és kinesztetikus

kapcsolatok kifejlesztése annak érdekében, hogy a zenei időviszonyok megvalósítása a zenélésben késedelem nélkül történjék.

1.5. Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámoly, bordásfal.

1.6. Óraszám

Heti 1-szer 45 perc. A növendékek idejének kímélése végett az óra lehetőleg közvetlenül az előképző foglalkozáshoz kapcsolódik.

1.7. Személyi feltétel

A zenei előképzőben végzett ZMG oktatás feltétele a ZMG tárgyban megszerzett egyetemi szakvizsga.

2. Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban

A zeneiskolai növendékek munkaképesség-gondozása két területen valósul meg:

- 1) Frissítő mozgások alkalmazása a zeneórák keretében.
- 2) Egész órás mozgásfoglalkozások a rászoruló növendékek, főleg B-tagozatosok, illetve felvételi vizsgára készülők számára.

2.1 Rövid frissítő mozgásprogramok a zeneórákon

2.1.1. Indoklás

A zeneoktatás kevésbé figyelembevett problémája a munka során keletkező elfáradás. A zenét tanuló növendékek kettős terhelést viselnek. Helyt kell állniuk a közismereti iskolában és a zenei tanulmányokban egyaránt, ami jelentősen igénybe veszi a munkabírásukat. A zenepedagógusnak számolnia kell azzal, hogy a zeneoktatásra rendelkezésre álló időpontokban, tehát a délutáni, esti órákban a növendékek már túl vannak 6-8-10 órai munkájuk teljesítésén és elfáradtak. A fáradtság mélyen lerontja az oktatás hatékonyságát. Fáradt állapotban gyengül a figyelem, a memória, a motiváció és ennek következtében hanyatlík a teljesítmény.

2.1.2. Célkitűzés

A zeneórai frissítő mozgás célja az elfáradást enyhítése és késleltetése, ezáltal az oktatás egészségesebbé tévése és hasznos percszámának növélese. A zeneórába beiktatott könnyű, lendületes mozgások felfrissítik a keringést és légzést, felgyorsítják a sejtek tápanyag és oxigénellátását, így az elfáradt szervezet regenerálódni tud.

A frissítő mozgásprogramok beiktatásának fokozott jelentősége van a hosszabb foglalkozások esetében, mint például a 60 percbé összevont főtárgy óra, vagy a 45 perces, illetve 90 perces elméleti órák.

2.1.3. Alkalmazások

- *Bemelegítés.* A zeneóra rá érkezve a növendékek szervezetének funkciórendje nem mindig kedvező. Lehet a növendék fáradt, kedvtelen, betegség után lábadozó, fázó, stb. Ilyenkor a légzést és keringést normalizáló rövid mozgás rendezi a funkciókat a zeneóra időtartamára.
- *Óráközi pihenő.* A zeneóra folyamán jelentkezhét elfáradás, különösen a kisgyermekeknel. Ilyenkor a mozgásprogram pihenésül szolgál.
- *Otthoni gyakorlás.* A mozgáspihenőt a tanár feladhatja az otthoni gyakorláshoz is, ami az önálló és gyakran kedvezőtlen körülmények között végzett munka eredményességét fokozza. Ennek távlati nevelő értéke az, hogy a tanítványok elsajátítják a szakaszos munkavégzés módszerét és megtapasztalják ennek jó hatásait. Így remélhető, hogy ezt a módszert a zenetanulás többi értékével együtt magukkal viszik későbbi életükbe is.
- *Szereplés előtt.* A mozgásos bemelegítés frappáns hatást tesz szereplés előtt, amikor az izgalom a szervezet oxigénszükségletét megnöveli. A keringést és a légzést normalizáló mozgás lecsillapítja a túlfeszült vegetatív szabályozást és nem alakul ki a

túlzott lámpaláz.

- *Zenei táborokban* a gyakori mozgáspihe az egész napos zenei programok között elengedhetetlen annak érdekében, hogy az elfáradás miatt ne menjenek veszendőbe az értékes élmények.

2.1.4. Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornaszámolyok, bordásfal.

2.1.5 Időkeret

A zeneórai mozgás nem igényel külön időráfordítást. A frissítő mozgás a zeneórai oktatás részét képezi. Időtartama: a 30 perces főtárgy órán 1-3 perc, a 60 perces órán 5-6 perc. A 45, 60 vagy 90 perces csoportos elméleti órákon 5-10 perc, szükség szerint két részre bontva.

2.1.6 Személyi feltétel

A néhány perces frissítő mozgásprogramok vezetéséhez a pedagógusnak legalább 30 órás alapképzettséggel kell rendelkeznie.

2.2 Egész órás munkaképesség-gondozó foglalkozások növendékeknek

2.2.1. Indoklás

A zenei foglalkozási ártalmak előfordulása extrém mértékű.

A 2007-ben elvégzett országos felmérésből kiderült, hogy a zenéléssel összefüggő egészségi panaszok a középiskolás fiatalok körében 50-60 százalékban, a felnőtt művészeknél pedig 70 százalékban fordulnak elő. Már a zeneiskolás növendékek 10 százaléka is szenved foglalkozási ártalmaktól. (Dr. Pásztor Zsuzsanna, 2007. Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando*, 49(4), 21-30.)

Okok

a) A szakmai eredetű egészségi ártalmak tömeges jelentkezésnek egyik fő oka a gyakorlás helytelen adagolása, a hosszú ideig szünet nélkül tartó hangszerjáték, ami a szorgalmas, tehetséges, zenei pályára készülő növendékeknek gyakori. Ennek orvoslása az előző fejezetben tárgyalt mozgáspihe beiktatásával, szakaszos munkavégzéssel oldható meg. A munka közben beiktatott mozgáspihe a játékban igénybevett szerveket regenerálják, így munka közben be a mély elfáradás és megerőltetés.

b) A másik ok a terhelés és teherbírás egyensúlyának megbomlása a növendékeknek. Ez pedig abból adódik, hogy a hagyományos oktatásban exakt módon meghatározzák a terhelést, de nem foglalkoznak a teherbírás fejlesztésével. A teherbírás spontán alakulása pedig nem mindig tart lépést a követelményekkel. Bármelyik pillanatban bekövetkezhet a teherbírás túllépése, és ekkor törvényszerűen jelentkezik az ártalom.

A megoldás.

A teherbírás fejlesztése és karbantartása nem várható el az egyénektől és családoktól, mert ők nem rendelkeznek a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. A teherbírás gondozása az iskola feladata. Ezt szolgálja a növendékek részére kidolgozott munkaképesség-gondozó edzésprogram, melyben a rászoruló növendékek heti rendszerességgel vesznek részt és otthoni leckét is kapnak. Szükség esetén pedig tanácsadással segíti őket a szakpszichológus.

2.2.2. A mozgásfoglalkozások célja

A foglalkozási ártalmak korai megelőzése. A fizikai, idegrendszeri kondíció fejlesztése, a stressz tűrés, a teherbírás növelése, a kedvező munkaképesség és a pályaalakultság

megőrzése. A foglalkozási ártalmak elleni megelőző védelem edzés módszerének, alapvető mozgásrepertoárjának megismertetése a növendékekkel.

2.2.3. Részletes tanterv

- A testtartás gondozása. A hangszeres tartások mindegyike bizonyos mértékig eltér a test kedvező normál tartásától. Az intenzív hangszerjáték a megszokás következtében torzulásokat okozhat a test felépítésében, statikájában, ami további ártalmak forrása lehet. A torzító hatások ellensúlyozását célszerűen tervezett mozgásgyakorlatok szolgálják.
- A kedvező izomerő, állóképesség és tónusegyensúly fenntartása. A kitartó hangszeres gyakorlás az izmoktól erőt és állóképességet követel. Továbbá fontos az izmok kedvező tónusegyensúlya, azaz az egyes izmok feszültségének és egymás közti erőviszonyainak jó beállítása. Ettől függ a hangszerjáték gazdaságossága, az erő kifejtés finom szabályozása, amely az érzékeny zenei kifejezésnek alapfeltétele. Az izmok kedvező állapota hangszeres gyakorlással nem mindig érhető el, sőt gyakori, hogy a huzamosabb megterhelés hatására az izmokban akarattal nem befolyásolható túlfeszülés keletkezik. Az izomzat megfelelő élettani állapotát célszerűen tervezett mozgásedzés biztosítja.
- A normális csontanyagcsere segítése. A muzsikálás szokásos életmódja mozgásszegény, ezáltal a csontépítést serkentő ingerek elégtelenek. A csontrendszer épségben tartásának optimális eszköze a zenei foglalkozás követelményeivel összehangolt mozgásedzés.
- Az ízületek mozgékonyságának megőrzése. A hangszeres tevékenysége egyoldalú terhelésének velejárója az ízületek mozgáshatárainak beszűkülése. Ez egyrészt diszpozíciót teremt az ízületek megbetegedéséhez, másrészt reflexes úton gátló hatást fejt ki a hangszeres mozgások szabadságára. A munkaképesség-gondozó mozgásedzés az ízületek egyéni mozgáshatárainak fenntartására törekszik.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzés a muzsikálás alapkérdése. A fokozott szellemi terhelés és az egyoldalú fizikai terhelés a légzés deficitjéhez vezet. Ez pedig a továbbiakban a szervműködések zavarait és ez által a muzsikálás minőségének romlását idézi elő. A fúvós hangszeren játszóknál a légzésgondozás különösen fontos a légző rendszer megerőltető terhelésének ellensúlyozására.
- A keringés normalizálása. A zenei tevékenység finom ideg-és izomműködései a vérellátás tökéletes szabályozottságát követelik meg. Muzsikálás közben azonban a test nagyobb részének mozdulatlan helyzetben való kényszerülése a játékban aktívan résztvevő területek vérellátását gátolja. A keringés kedvező serkentése rendszeres mozgásgyakorlással érhető el.
- A kéz fejlesztése (erősítés, lazítás). A kéz gondozása súlyponti szerepet kap a mozgásedzésben, mert tapasztalat szerint a zenei ártalmak leggyakrabban a kézen jelentkeznek. A muzsikáló kéz fejlesztése olyan mozgásokkal történik, amelyek

kellően erősítik az izmokat, de nem merevítik el a kezét, nem fékeznek a gyorsaságot.

- A mozgáskoordináció fejlesztése. A koordinációs gyakorlatok bejáratják a hangszerjátékban résztvevő idegpályákat, általános, alapozó reflexeket fejlesztenek ki a végletesen finom, virtuóz hangszeres feladatok előkészítésre.
- Az emésztő és kiválasztó szervek működésének kedvező szabályozása. A jó teljesítőképesség feltétele a normális sejtanyagcsere, a táplálékok feldolgozásának és a végtermékek kiválasztásának egyensúlya. Az egyoldalú zenélő életmód mellett a belső szervek normális működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő mozgásedzés.
- A hormontevékenység egyensúlyának fenntartása. Az intenzív zenei tevékenység a szervezetet szabályozó hormonok közül különösképpen hat az adrenalin termelő struktúrákra és a hipotalamusz-hipofízis-pajzsmirigy rendszer működésére. A szokásos zenész életmód stressz hatásai következtében ezekben a hormonszervekben gyakori a túlműködés, mely az egész hormonrendszer stabilitását megbontja, és ezáltal az egészséget és teljesítőképességet gyengíti. Megfelelő mozgásellátással a kedvező hormonegyensúly fenntartható.
- A vegetatív idegrendszer stabilitásának megőrzése. A zenei életforma a maga egyoldalú és túlterhelő hatásaival gyakran kiváltja a vegetatív idegrendszer egyensúlyvesztését, amely a koncentrációképesség leromlásával, a szereplési alkalmasság meggyengülésével és ésszerű zenész életrenddel megelőzhető a zenészeknél gyakori vegetatív labilitás.
- A pódiumi megjelenés, mozgás, magatartás szépítése. A sikeres szereplés fontos tartozéka a könnyed, feszültségmentes mozgás, viselkedés a pódiumon. Ehhez nem elég az elhatározás és a puszta elképzelés, ezen kívül megfelelő mozgásképzettség és gyakorlottság is szükséges hozzá.

2.2.4. Tanácsadás

Problémás esetben a növendékek tanácsadó órán vehetnek részt, ahol útbaigazítás kapnak a számukra szükséges tennivalókról. A tanácsadó óra egyéni foglalkozást jelent. A ZMG tanár óraszámából erre külön időt kell biztosítani.

2.2.5. Helyigény és eszközök

A mozgásfoglalkozások ideális helyszíne tornaterem. Ennek hiányában megoldható nagyobb osztályteremben, koncertteremben, ahol a bútorzat elmozdítható és néhány bordásfal felszerelhető. Eszközigény: léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornaszámolyok vagy székek, tornapadok, tornaszőnyegek, bordásfal.

2.2.6. Időkeret

A csoportos mozgásfoglalkozás órakerete csoportonként heti 1-szer 45 perc

2.2.7. Személyi feltétel

Az egész órás munkaképesség-gonozó foglalkozásokat valamint a személyre szóló

tanácsadást csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

3. Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

3.1. Indoklás

A tanárok igénybevétele a növendékekhez hasonlóan extrém mértékű. A felnőtt muzsikusként is több fronton kell helyt állnia, a munkában, a családban és a társadalmi életben. A megterhelést növeli a nehéz anyagi helyzet. Sokan több állást is kénytelenek vállalni a család megélhetése érdekében. Ugyanakkor az intézményes munkaképesség-gondozás hiányzik. Ezért az egészségi ártalmak előfordulása a zenetanárok körében is gyakori.

A zenetanár idegi és fizikai állapota éppen úgy döntően meghatározza a tanítás hatékonyságát, mint a növendéké. A zenetanárok kezében van a zenekultúra alakulása. Ők viszik tovább a hagyományt és ők építik a jövőt. Ők kísérik tanítványaikat éveken át, rajtuk múlik a jövő nemzedékek zenekultúrája.

3.2. Célkitűzés

A tanári munkaképesség-gondozó foglalkozások célja a résztvevők számára az idegi és fizikai kondíciót fejlesztő, ugyanakkor üdítő, nyugtató, lazító, szórakoztató, változatos mozgásprogram kínálata.

3.3. Részletes tanterv

Megegyezik a növendékek részére kidolgozott tantervvel.

3.4. Helyigény és eszközök

A hely-és eszközfeltételek ugyanazok, mint a növendékek munkaképesség-gondozásánál.

3.5. Időkeret

A csoportos tanári mozgásfoglalkozás órakerete heti 1-szer 60 perc.

3.6. Személyi feltétel

A tanárok részére tartott munkaképesség-gondozó foglalkozásokat csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

III. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1. Pedagógia módszer

A ZMG mozgásprogramjai eltérnek más edzésprogramtól. A célokat, feladatokat, módszereket és pedagógiai eszközöket a zenei foglalkozás követelményei és a résztvevők egyéni, változó állapota határozza meg. A mozgás adagolása csoportban is egyéni, mindenki saját ereje szerint vesz részt a foglalkozáson. A mozgás nem lehet erőltető. Az erőfeszítésnek jólesőnek kell lennie. Ez adja az egyéni optimális terhelés mértékét.

2. Személyi feltételek

A ZMG oktatása szakképzettséghez kötött.

a) A 2.2 és a 3. pontban leírt egész órás mozgásfoglalkozásokat valamint a tanácsadást a ZMG területén szakvizsgával, vagy annál magasabb képzettséggel, vagy tudományos fokozattal rendelkező zenetanár vezetheti.

b) A zeneórába beiktatott frissítő mozgásprogramok megtartásához legalább 30 órás alapképzettség szükséges, amely akkreditált továbbképzés keretében megszerezhető.

3.Szakmai felügyelet

A ZMG foglalkozás szakmai színvonalát rendszeres ellenőrzéssel kell biztosítani. A ZMG szakvizsgával rendelkező pedagógus havonta látogatja a zeneórai frissítő mozgást végző kollégák óráit és tanáccsal segíti munkájukat. Erre a tevékenységre a felügyeletet végző pedagógus számára a megfelelő óraszámot biztosítani kell.

Az iskolán belül folyó ZMG - oktatás külső szakmai felügyeletét évente egy alkalommal független, iskolán kívüli szakértő látja el. A szakértő óralátogatás keretében tájékozódik a zeneórai mozgásprogramok, valamint a csoportos mozgásfoglalkozások vezető tanárainak munkájáról és tanácsaival segíti szakmai tevékenységüket. A szakértő a ZMG területén kiemelkedő eredményekkel rendelkező, nagy tapasztalattal rendelkező zenepedagógus lehet.

A ZMG – tanártól elvárható a rendszeres továbbképzés, hospitálás, tapasztalatcsere, szakmai találkozók, konferenciákon való részvétel és ezekről rövid beszámolók készítése és közzlése az iskola honlapján.

A fent felsorolt feltételek megvalósításáért az intézmény vezetői felelősek.

4.Szerzői jogok

A Zenei munkaképesség-gondozás – Kovács-módszer kutatási anyaga és teljes pedagógiai programja szerzői jogvédelem alatt áll. A szerzői jog tulajdonosa dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár. A fent leírt programot az állami oktatási intézmények számára a szerző jogdíjmentesen rendelkezésre bocsátja. Minden egyéb felhasználás, beleértve az üzleti tevékenységet, a szerzővel kötött felhasználási szerződés alapján történik.

AJÁNLOTT IRODALOM A ZMG-VEL FOGLALKOZÓ TANÁROK RÉSZÉRE

Altenmüller, Eckart – Jsbusch, Hans-Christian (2006). Krónikus fájdalmak zenélés közben. *Zenekar, 13 (1)*, 42-45.

Dr. Bárány István (1960). Kodály Zoltán: A zeneművészeknek is szükségük van rendszeres sportolásra. *Parlando, 2 (3)*, 14.

Ell, Nikolaus (2001). A zenészkéz. *Zenekar, 8 (1)*, 31-37.

Feith Adrienn: Zenei munkaképesség-gondozás. *Zenekar*. Budapest, 2005/4. 37-42.,2005/5 40-45.

Dr. Gaál Erzsébet: *New Horizons for Present Day Musicians*. In: Bulletin of the International Kodály Society. Spring 2005

Dr. Kovács Géza (1965). Zeneművész növendékek és művészek munkaképességéről. *Parlando, 7 (1-2)*, 34-39.

Dr. Kovács Géza (2009). A foglalkozási ártalmak szemléleti háttere. *Parlando, 51 (4)* 31-34.

Laczó Zoltán (1997). Az egészség és a muzsikások. *Zenekar, 4 (3)*, 32-34.

Masopust Katalin (2007). Zenész-egészségügyi világkonferencia Barcelonában I-II. *Parlando, 49 (4)*, 30-35.,(5), 34-38.

Nagyné Rózsa Zsuzsanna (2007). A szereplési alkalmasság változásai. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig*. Budapest:Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (2007). Foglalkozási ártalmak előfordulása a zeneművészeti szakközépiskolás tanulóknál. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig*. Budapest:Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (2015). *20 mozgáspihenő*. Budapest: Kovács-módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2000). A lámpaláz leküzdése. *Parlando, 42 (2)*, 18-26.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2004). *Munkaképesség-gondozás muzsikáló növendékeknél*. Budapest, Kovács-Módszer Stúdió

Dr. Pásztor Zsuzsa (2007). Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando, 49 (4)*, 21-30.

Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. I-II*. Budapest Trefort Kiadó.

Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2009). Hommage a dr. Kovács Géza – 50 éves a Kovács-módszer. Budapest:Kovács - Módszer Egyesület.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Negyven mozgásóra*. Budapest, Kovács - Módszer Stúdió

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *A zenei munkaképesség –gondozás tankönyve*. Budapest, Kovács - Módszer Stúdió

Orbán Judit (2009). A zenészek hangszerhasználat során jelentkező felső végtagi és gerincpanaszainak felmérése, megelőzésének és kezelésének lehetőségei a gyógytornász-fizioterapeuta szemszögéből. *Fizioterápia*, 18 (3), 18-22.

Siptárné Balázs Hajnalka (2007). A fizikai gondozás eszméje a zenepedagógia irodalmában. In.: *Új utak a zeneoktatásban. A fizikai gondozás eszméjének térhódítása a zenében és az általános oktatásban*. Budapest:Trefort Kiadó. 9-50.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2004). *Frissítő mozgások gyakorlás közben*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Mozgásos pihenés muzsikálás közben*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2006). *Zenei mozgás- előkészítés hangszer nélkül*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Budapest, 2015. szeptember 15.

Dr. Pásztor Zsuzsa
zenetanár, egyetemi oktató
www.KovacsMethod.com
E-mail: drpasz@t-online.hu

Jelen Pedagógiai Program a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezethető be.

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2016. február 02. ülésén elfogadta, az intézményvezető jóváhagyta.

A Pedagógiai Program elfogadása előtt a Diákönkormányzat és a Szülői Szervezet, valamint a Tanszakvezetők a véleményezési jogukat gyakorolták.

Szolnok, 2016. február 02.

Abonyi Katalin
intézményvezető

Az intézmény neve hivatalosan 2013. június 10-én Bartók Béla Alapfokú Művészetoktatási Intézményről Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskolára változott. A 2013. június 10-én megtartott nevelőtestületi értekezleten, a nevelőtestület az intézmény dokumentumain, így Pedagógiai Programján, Házi rendjén, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatán a tartalom teljes meghagyása mellett a nevet Bartók Béla Alapfokú Művészetoktatási Intézményről Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskolára változtatta.

Szolnok, 2013. június 11.

Abonyi Katalin
intézményvezetői feladatok ellátásával
megbízott igazgatóhelyettes

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola 2014. június 26-án megtartott tanévzáró értekezleten az intézmény Pedagógiai Programját az alábbi pontokban módosította:

- A növendékek munkájának értékelése, a szövegesen adható értékelés
- A zeneiskolai tanulmányok előkészítése, a furulya tanítás és a zeneóvodai foglalkozások fontosságának elismerése
- A tanulók jutalmazásának elvei és formái

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület kellő részletességgel megtárgyalta és egyhangúlag elfogadta. Kéri a fenntartó egyetértését.

Szolnok, 2014. június 26.

Abonyi Katalin
megbízott intézményvezető

A Pedagógiai Program módosítását jóváhagyom.

Szolnok, 2014. június 26.

Abonyi Katalin
megbízott intézményvezető

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola 2014. augusztus 28-án megtartott tanévnyitó értekezletén a jó visszajelzések és tapasztalatok alapján a szakmai napok megrendezésének továbbviteléről döntött, így Pedagógiai Programját is ezek szerint módosította.

Fontosnak tartja a nevelőtestület a szakmai, szaktárgyi tudás és munka minőségének javítását.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület részletesen megtárgyalta és egyhangúlag elfogadta. Kéri a fenntartó egyetértését.

Szolnok, 2014. augusztus 28.

Abonyi Katalin
intézményvezető

A Pedagógiai Program módosítását jóváhagyom.

Szolnok, 2014. augusztus 28.

Abonyi Katalin
intézményvezető